

RAPORT KOŃCOWY

PODSUMOWUJĄCY WDRAŻANIE
LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
DLA MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE
NA LATA 2016–2022

LIPIEC 2023

Urząd Miasta Siemianowice Śląskie

ul. Jana Pawła II 10, 41-100 Siemianowice Śląskie

www.siemianowice.pl

Zespół autorski:

Angelika Mazur – Podinspektor w Wydziale Rozwoju Miasta

Magdalena Faracik-Nowak – Naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta

Łukasz Chłoń – Inspektor w Wydziale Rozwoju Miasta

Michał Chmurkowski – Inspektor w Wydziale Rozwoju Miasta

Spis treści

Wykaz skrótów	4
Wstęp	5
Charakterystyka obszaru rewitalizacji	5
Charakterystyka zamierzonych celów	10
Podsumowanie okresu wdrażania LPR.....	14
Kluczowe zmiany, jak i podjęte działania rewitalizacyjne na przestrzeni lat	27
Wyniki prowadzonych badań ankietowych – poziom zadowolenia mieszkańców z prowadzonych prac rewitalizacyjnych	39
Wnioski i rekomendacje	52
Wykaz wykresów	55
Wykaz tabel	55
Wykaz rysunków.....	55
Wykaz map	55
Źródła.....	56

Wykaz skrótów

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

GPR – Gminny Program Rewitalizacji

KWK – Kopalnia Węgla Kamiennego

LPR – Lokalny Program Rewitalizacji

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MPZP – Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

MŚP – Małe i średnie przedsiębiorstwa

OZE – Odnawialne Źródła Energii

UE – Unia Europejska

UM – Urząd Miasta

Wstęp

Zgodnie z definicją wskazaną w *Narodowym Planie Rewitalizacji 2022*, rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (czyli takie, które integrują interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji¹. Nie jest to zatem jedno wybiórcze zadanie, ale szereg powiązanych ze sobą, przemyślanych przedsięwzięć rozłożonych w czasie i trwających w określonych latach.

Gmina Siemianowice Śląskie w 2016 roku przyjęła *Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2016-2022* (LPR), którego głównym celem było wskazanie zintegrowanego podejścia kompleksowych rozwiązań w zakresie rewitalizacji tych obszarów miasta, w których w największym stopniu występują negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze pogłębiane problemami urbanistycznymi, infrastrukturalnymi i ekologicznymi. Celem równoległym było stworzenie platformy współpracy pomiędzy różnymi interesariuszami procesu rewitalizacji oraz umożliwienie im realizacji i wdrażania wszelkiego rodzaju inicjatyw i projektów, jak również skutecznego ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe. W 2019 roku sporządzony został *Raport Trzyletni z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2016-2022* za okres od 2016 roku do 31 grudnia 2019 roku, przedstawiający efekty uzyskane w trakcie połowy założonego okresu, który zawierał wyniki badania ewaluacyjnego, jak również ocenę zakresu osiągniętych celów strategicznych. Zgodnie z tym raportem spośród 29 założonych w LPR projektów rewitalizacyjnych do końca 2019 roku 8 projektów udało się zrealizować, a 16 projektów było w trakcie realizacji. Dzięki zrealizowanym projektom co najmniej 15099 osób otrzymało różnego rodzaju formy wsparcia, 20 budynków zostało docieplonych, a 3 zabytki zostały odnowione.

Wraz z zakończeniem realizacji LPR przyszedł czas na podsumowanie działań prowadzonych w latach 2016-2022. Raport stanowi próbę syntezy wszystkich podjętych w tym okresie działań, ocenę osiągniętych efektów wraz z opinią mieszkańców Siemianowic Śląskich.

Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Podczas tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji przyjęto, że obszary rewitalizacji są tożsame z obszarami zdegradowanymi. Wyznaczone zostały dwa podobszary rewitalizacji: Śródmieście i Srokowiec oraz Michałkowice i Nowy Świat². Tereny połączone są ze sobą terytorialnie, jednak biorąc pod uwagę uwarunkowania historyczne autorzy opracowania potraktowali je jako dwa oddzielne obszary – Centrum i Michałkowice.

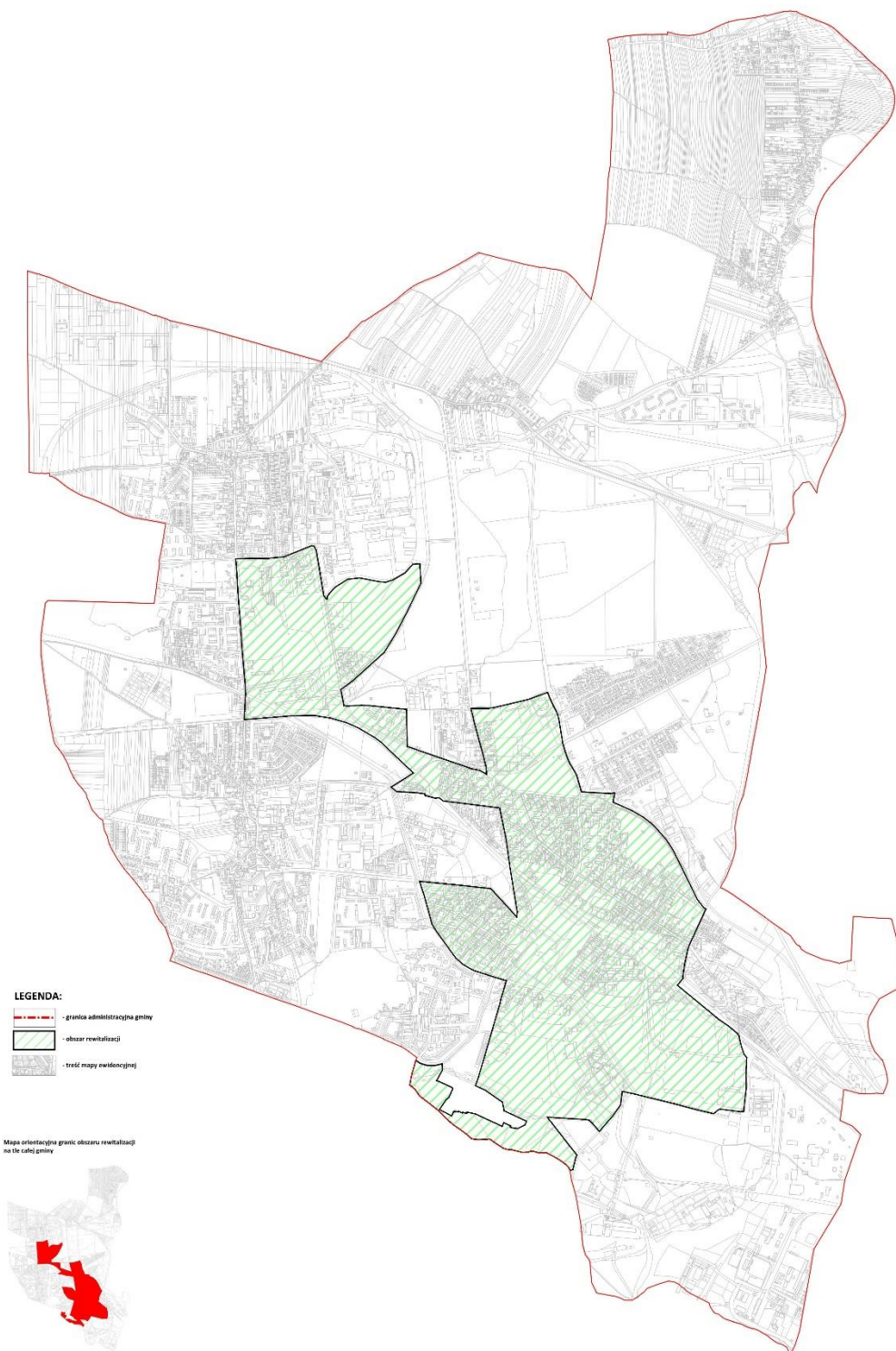
Lokalnym Programem Rewitalizacji objęty został obszar stanowiący 16,09% ogółu powierzchni miasta, na którym podczas tworzenia programu zamieszkiwało 26,91% ludności. Następujące ulice zostały objęte LPR: Orzeszkowej, Kościelna (częściowo), Michałkowska (nr 1-58), Pl. Bohaterów Września, Oświęcimska, Kołłątaja, Żwirki i Wigury, Deji, Wieczorka (nr 1-5), Górnicza, Pstrowskiego, Kościuszki, Jana Pawła II, Świerczewskiego (część), Ogrodowa, Dworska, al. Spacerowa, Chopina, Parkowa, Krasińskiego, Krótka, św. Barbary, 1 Maja, Staszica, pl. Wolności, Szpitalna, Wyspiańskiego,

¹ Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, *Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia*, s. 4.

² *Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Siemianowice Śląskie na lata 2016-2022*, s. 10.

Śniadeckiego, Komuny Paryskiej, Obwodowa, Śmiłowskiego, Myśliwiecka, Mickiewicza, Pszczelnicza, Boczna, Poprzeczna, Powstańców, 27 Stycznia, Dworcowa, Głowackiego, Moniuszki, Szeflera, Cmentarna, Piastowska, Matejki, Fabryczna, Hutnicza, Stara Katowicka, Rutkowskiego, Konopnickiej, Srokowiecka, Stalmacha, Rydla, Kilińskiego (nr 1-7), Waryńskiego, Kapicy (część), Kopernika, Miarki, Ligonja, Buczka, Sobieskiego, Jagiellońska, Hutnicza, Szkolna, Jedności, Kasprzaka, Trafalczyka.

Mapa 1 Mapa Siemianowic Śląskich z zaznaczonym obszarem zdegradowanym.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji, który obowiązywał od 2016 roku zatem badania prowadzono co najmniej 7 lat temu, wykonano bilans strategiczny dla obszarów rewitalizacji wskazując w nim m.in. bariery i potencjały jako czynniki wewnętrzne³, co zaprezentowano w następujący sposób:

1. Obszar Śródmieście i Srokowiec:

- a) Wymiar urbanistyczno-infrastrukturalny: dominujące znaczenie posiadają potencjały w postaci dużej ilości terenów i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, w zakresie funkcji i zabudowy mieszkaniowej ważne jest ich łączenie z nowym przeznaczeniem części parterowej na rozwój funkcji usługowej. W Śródmieściu istnieje możliwość uporządkowania wybranych kwartałów ulic poprzez zabudowę plombową, a szczególne znaczenie ma zwiększenie funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni publicznych, zwłaszcza terenów parkowych i komunikacyjnych. Ważny jest również potencjał kulturowy oparty na dziedzictwie kulturowym Pałacu Donnersmarcków i postindustrialnym Browarze. Największymi barierami w tym wymiarze są m.in. substandardy mieszkaniowe, związane z wyposażeniem mieszkań i przestarzałym sposobem ich ogrzewania oraz konfliktowym sąsiedztwem terenów przemysłowych i terenów produkcji zbrojeniowej. Dodatkowo barierami są problemy infrastrukturalne odnoszące się do zdegradowanej i niewydolnej infrastruktury drogowej, degradacji infrastruktury kolejowej i likwidacji połączenia tramwajowego pomiędzy Siemianowicami Śląskimi a Chorzowem. W Śródmieściu i na Srokowcu struktura własnościowa na lokalnym rynku nieruchomości zdominowana jest przez właścicieli prywatnych o nieokreślonych preferencjach inwestycyjnych, ponadto występuje bariera finansowa, na którą składają się niski potencjał fiskalny miasta i konieczne do poniesienia duże nakłady na rewitalizację zabudowy mieszkaniowej tych obszarów, jak również przygotowanie atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych dla sektora biznesu.
- b) Wymiar społeczny: potencjały tkwią w podstawowym zakresie w zasobach kadrowych instytucji publicznych, których podstawową funkcją jest wspieranie osób o niskim statusie materialnym i wykluczonych społecznie, jak i aktywizacja osób bezrobotnych i wchodzących na rynek pracy. Potencjał instytucji i obiektów edukacyjnych czy kulturalnych skupionych w Śródmieściu odnosi się do szkół ponadgimnazjalnych, policealnych i pomaturalnych oraz Miejskiego Domu Kultury. Dodatkowym potencjałem są wolne komunalne zasoby mieszkaniowe, które można zagospodarować na różne cele. Do barier z kolei zaliczono dużą koncentrację osób o niskim statusie materialnym, zagrożonych wykluczeniem społecznym i poszukujących pracy. Społeczność lokalną cechuje niski poziom aktywności obywatelskiej, w tym brak zainteresowania najbliższym otoczeniem. Barierą jest również likwidacja tradycyjnej bazy ekonomicznej.
- c) Wymiar gospodarczy: potencjały odnoszą się przede wszystkim do nieużytków przemysłowych pozostałych po zlikwidowanych przedsiębiorstwach. Aby włączyć w obieg gospodarczy tę część miasta i stworzyć nową aktywność ekonomiczną tych terenów należy przyciągnąć inwestorów zewnętrznych. Do potencjałów zaliczono specjalistyczne usługi medyczne, zwłaszcza w zakresie leczenia oparzeń, ponadto dziedzictwo kulturowe związane z Pałacem Donnersmarcków oraz duże tereny

³ Lokalny Program Rewitalizacji..., s. 100-106, 119-123.

w dzielnicy Srokowiec. Dodatkowym atutem jest wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców miasta. Z kolei na główną barierę podnoszenia witalności ekonomicznej miasta urasta niski poziom aspiracji edukacyjnych młodych ludzi, aktywności przedsiębiorczej i obywatelskiej. Środowisko gospodarcze jest nieliczne i słabo zorganizowane, a dotychczasowy rozwój gospodarczy nie był prowadzony w oparciu o systematycznie aktualizowaną strategię rozwoju i partnerską współpracę z innymi miastami aglomeracji. Skala i rozległość zdegradowanych terenów przemysłowych, brak ich wyposażenia w nowoczesną infrastrukturę i niska dostępność transportowa podkreśla ich równocześnie niską atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów lub też wskazuje na konieczność uzyskania zewnętrznego wsparcia profesjonalnego i finansowego.

- d) Wymiar ekologiczny: rewitalizacja ekologiczna może opierać się na potencjale terenów zielonych, terenów sukcesji zieleni wysokiej wraz z fauną oraz na zagospodarowywaniu części terenów przemysłowych w kierunku ich wykorzystania pod rekreację i dla rozwoju energetyki z odnawialnych źródeł. Niewykorzystane możliwości tkwią w uruchamianiu aktywności obywatelskiej w sferze ekologicznej i środowisku zamieszkania. Zwiększenie aktywności edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie proekologicznych postaw mieszkańców i biznesu może przyczynić się do poprawy wizerunku miasta i jego atrakcyjności dla nowych mieszkańców i potencjalnych inwestorów. W tym wymiarze barierami są nieefektywne i uciążliwe dla mieszkańców powiązania transportowe w ruchu drogowym oraz energetyka komunalna o bardzo niskiej efektywności, oparta na węglu. Miasto posiada braki w dziedzinie zielonej infrastruktury, braki kadrowe osób odpowiedzialnych za ochronę środowiska. Niemąły wpływ na stan środowiska przyrodniczego miasta ma także relatywnie niski status ekonomiczny dużej populacji mieszkańców miasta, w tym Śródmieścia.

2. Obszar Michałkowice i Nowy Świat:

- a) Wymiar urbanistyczno-infrastrukturalny: ten obszar cechuje znaczna ilość terenów i obiektów posiadających walory kulturowe, a nawet symboliczne oraz mogących pełnić w przyszłości istotne funkcje mieszkaniowe, społeczne i gospodarcze. Na obszarze tym znaleźć można tereny zielone, obiekty historyczne, jak również przestrzenie, gdzie koncentrowały się ważne funkcje decydujące o rozwoju społeczno-ekonomicznym miasta. Dla społeczności lokalnej takie miejsca jak Zameczek, dawny Urząd Gminy, obiekty składające się na Park Tradycji są w dalszym ciągu niezwykle istotne, a ich przyszłość nie jest obojętna zarówno dla mieszkańców omawianego obszaru jak i całego miasta. Potencjały w tym wymiarze predestynują obszar do realizacji rozwoju zintegrowanego, w którym dochodzić winno do koegzystencji innowacyjnych firm, wyspecjalizowanych usług czasu wolnego oraz funkcji mieszkaniowych wykorzystujących walory położenia przyrodniczego i specyfikę tradycyjnej zabudowy dzielnicy. W odniesieniu do barier stwierdzono, że odzwierciedlają one dysonans między historią obszaru, a nowymi oczekiwaniami. Struktura przestrzenna i systemy infrastruktury technicznej nie zostały dostosowane w wystarczającym stopniu do potrzeb nowej gospodarki, mieszkalnictwa i usług społecznych, czy usług czasu wolnego. Główną barierą w tym wymiarze dla obszaru

Michałkowic i Nowego Światu jest skala potrzeb finansowych związanych z zachowaniem i odrestaurowaniem istniejącej zabudowy.

- b) Wymiar społeczny: możliwe jest wykorzystanie potencjału społecznego obszaru Michałkowice i Nowy Świat skupionego przede wszystkim wokół publicznych, pozarządowych i kościelnych instytucji działających na tym terenie. Dotyczy to zarówno potencjału kompetencyjnego osób związanych z instytucjami, ich sieci relacji i kontaktów, jak również samej oferty instytucji. Potencjał społeczny jest wielosektorowy, tzn. występuje zarówno w podmiotach publicznych, w tym edukacyjnych, jak i w podmiotach związanych z miejscami i obiektami sportowymi oraz rekreacyjnymi. Zwrócono uwagę na potencjał parafialny kościoła pw. św. Michała Archanioła oraz na pozytywny wpływ rozwoju indywidualnego i zbiorowego budownictwa mieszkalnego, który skutkuje napływem nowych mieszkańców. Wśród barier wymieniono bariery mentalne skutkujące brakiem otwartości na zmiany społeczności lokalnej w połączeniu z negatywnym nastawieniem do aktywności społecznej oraz dziedziczeniem negatywnych wzorców zachowań. Ponadto wskazano wysokie poczucie wykluczenia społecznego dotyczące przede wszystkim społeczności Nowego Światu, jak i zdegradowaną infrastrukturę lokalową.
- c) Wymiar gospodarczy: potencjałem jest korzystne usytuowanie obszaru wpływające na atrakcyjność dostępnych w tym rejonie terenów inwestycyjnych. Zaobserwowano również zainteresowanie przedsiębiorców obszarem Michałkowic, które potwierdza potencjał biznesowy obszaru i może przyczyniać się do ukształtowania pozytywnego obrazu Michałkowic w oczach kolejnych inwestorów. Do barier zaliczono deficyt kapitału ludzkiego, spowodowany m.in. zmianami demograficznymi prowadzącymi do stopniowego zmniejszenia liczby osób, które mogą być zatrudniane przez nowo powstające firmy. Mieszkańcy tego obszaru są zachowawczy, mają niską skłonność do podejmowania ryzyka, a ich tradycyjne postrzeganie modelu kariery zawodowej hamuje powstawanie kolejnych firm lokalnych.
- d) Wymiar ekologiczny: do najważniejszych potencjałów zaliczono zasoby podmiotów działających na terenie obszaru wraz z ich infrastrukturą oraz potencjałem ludzkim i technicznym, jak i zagospodarowane tereny zielone. Potencjał stanowią istniejące instytucje kultury, sportu i rekreacji oraz możliwości kształtowania świadomości ekologicznej i prozdrowotnej, w szczególności z wykorzystaniem potencjału szkół. Dodatkowym potencjałem są zagospodarowane tereny zielone będące w gestii spółdzielni mieszkaniowych oraz tereny działkowe. Bariery, które występują na tym obszarze skupiają się wokół zdegradowanych i zanieczyszczonych terenów przemysłowych oraz dzikich wysypisk śmieci, co potęgują trudności w zakresie utrzymania porządku na części terenów, w szczególności prywatnych. Bariera jest również niska emisja, która łączy się z problemami ekonomicznymi zarówno po stronie części mieszkańców jak i samej gminy. Dodatkowo bariery w tym wymiarze występują w powiązaniu z problemami społecznymi, w tym przejawami patologii.

Koncentrując się na problemach należy pamiętać o tym, że występowały one podczas tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji czyli przed rokiem 2016, tj. co najmniej 7 lat temu i dzięki realizowaniu zadań wskazanych w programie część z nich udało się zniwelować.

Zgodnie z raportem trzyletnim z realizacji LPR⁴ za okres od 2016 roku do 31.12.2019 r. zidentyfikowane obszary zdegradowane można w skrócie scharakteryzować w sposób następujący:

- Występują negatywne tendencje społeczne w Śródmieściu i w bezpośredniej okolicy. Najistotniejsze z nich to depopulacja, starzenie się ludności, niski wskaźnik młodych osób mieszkających na tym obszarze, koncentracja problemów socjalnych czy obniżony poziom bezpieczeństwa publicznego.
- Wśród niepokojących tendencji gospodarczych występujących na obszarze Śródmieścia obserwuje się relatywnie niższy poziom przedsiębiorczości, a co gorsza wyższy wskaźnik bezrobocia w stosunku do innych obszarów miasta.
- Zauważalne niedogodności urbanistyczne i infrastrukturalne w Śródmieściu i części Michałkowic, jak również znajdujące się na tych obszarach tereny o wysokim poziomie degradacji, które wymagają interwencji z zakresu rewitalizacji.

Charakterystyka zamierzonych celów

Jako główny cel Lokalnego Programu Rewitalizacji Siemianowic Śląskich na lata 2016-2022 wyznaczono wskazanie zintegrowanego podejścia kompleksowych rozwiązań w zakresie rewitalizacji tych obszarów miasta, w których w największym stopniu występują negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze pogłębiane problemami urbanistycznymi, infrastrukturalnymi i ekologicznymi⁵. Z kolei jako cel równoległy wskazano stworzenie platformy współpracy pomiędzy różnymi interesariuszami procesu rewitalizacji, w celu umożliwienia im tworzenia i wdrażania wszelkiego rodzaju inicjatyw i projektów, jak również skutecznego ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe⁶.

Na etapie tworzenia LPR wzięto pod uwagę trzy podstawowe kategorie uwarunkowań:

- wyzwania rozwojowe miasta z uwzględnieniem wymiaru społecznego (w tym wyzwań demograficznych), wymiaru gospodarczego, wymiaru urbanistyczno-infrastrukturalnego, jak i wymiaru ekologicznego.
- wyzwania prawne dostosowane do zmian legislacyjnych, zwłaszcza rozwiązań wskazanych w ustawie o rewitalizacji oraz wytycznych z zakresu rewitalizacji wskazanych w programach operacyjnych na lata 2014-2020.
- uwarunkowania związane z możliwościami pozyskania źródła finansowania z uwzględnieniem środków dostępnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, funduszy zwrotnych (np. JESSICA) oraz środków własnych. Co istotne, przyjęto założenie, zgodnie z którym należy dążyć do dywersyfikacji źródeł finansowania i tworzenia – o ile to możliwe – montażu finansowego z uwzględnieniem realnych warunków finansowych poszczególnych interesariuszy procesu rewitalizacji Siemianowic Śląskich.

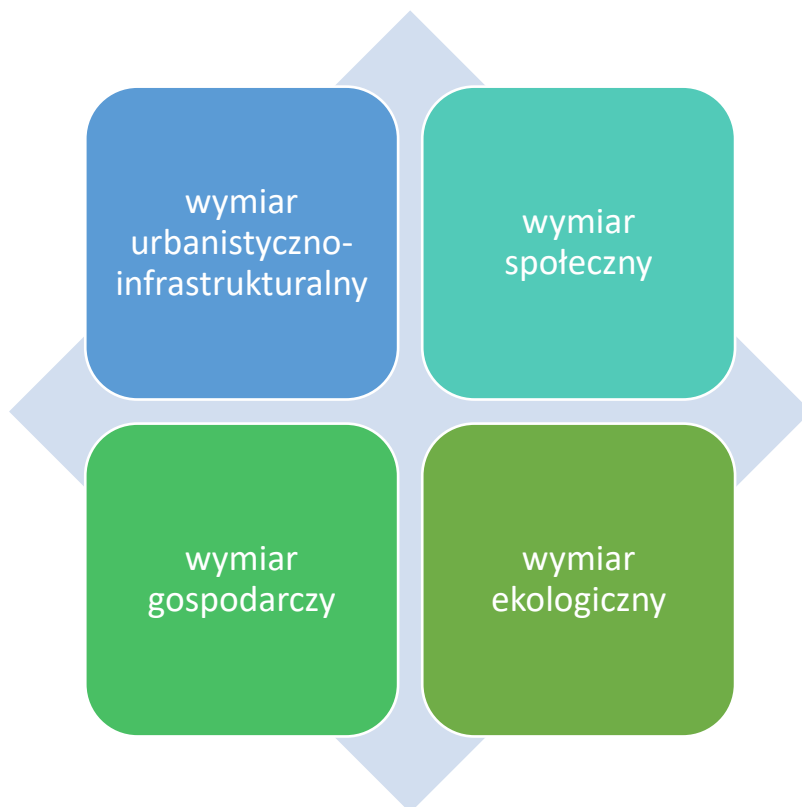
⁴ Raport trzyletni z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2016-2022, s. 4-5.

⁵ Lokalny Program Rewitalizacji..., s. 9-10.

⁶ Ibidem.

Cele, do osiągnięcia których należało dążyć podczas realizacji działań rewitalizacyjnych wskazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji zostały podzielone w zależności od obszarów, których dotyczą. Dodatkowo cele zostały podzielone na następujące wymiary:

Rysunek 1 Podział celów na wymiary.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Dokonano również rozróżnienia na cel generalny oraz cele strategiczne i operacyjne. Cele operacyjne stanowią podgrupę celów strategicznych. Poniżej przedstawiono zestawienie celów generalnych i strategicznych (z uwzględnieniem wymiarów, których dotyczą)⁷.

⁷ Więcej: *Lokalny Program Rewitalizacji...*, s. 108-116, 125-133.

Tabela 1 Cele strategiczne i operacyjne rewitalizacji Śródmieścia i Srokowca w poszczególnych wymiarach zdefiniowane w LPR.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI ŚRÓDMIEŚCIA I SROKOWCA W WYMIARZE SPOŁECZNYM		CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI ŚRÓDMIEŚCIA I SROKOWCA W WYMIARZE URBANISTYCZNO-INFRASTRUKTURALNYM	
CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
CSS 1. Nowe usługi społeczne dedykowane osobom w wieku powyżej 60+ oraz rodzinom o niskim statusie materialnym	COS 1.1. Nowe usługi w zakresie pomocy społecznej (Projekt punktu pomocy społecznej dla osób najbardziej potrzebujących) COS 1.2. Oferta społecznej aktywizacji dla osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+ (zdefiniować rodzaj usług: zdrowotne, edukacyjne i kulturalne, rekreacyjne, opiekuńcze) (Projekt – dom opieki społecznej w Śródmieściu) COS 1.3. Kompleksowa oferta usług dla rodzin wymagających wsparcia ze względu na wybrane dysfunkcje społeczne i zdrowotne	CSU 1. Kompleksowa renowacja osiedli robotniczych	COU 1.1. Rozwój usług społecznych poprzez adaptację starej zabudowy COU 1.2. Renowacja i zachowanie starych osiedli robotniczych z odtworzeniem projektowanej zieleni
CSS 2. Wzrost zaangażowania mieszkańców i biznesu na rzecz podniesienia jakości środowiska zamieszkania	COS 2.1. Rozwinięty system prac społeczno-użytecznych COS 2.2. Wymiana usług z wykorzystaniem idei banku czasu (projekt: Siemianowski Bank Czasu) COS 2.3. Aktywność społeczna i dbałość mieszkańców o podwórkę i tereny wewnątrzosiedlowe COS 2.4. Siemianowski biznes otwarty na współpracę ze społecznościami lokalnymi	CSU 2. Uatrakcyjnienie i ożywienie zdegradowanych przestrzeni publicznych Śródmieścia	COU 2.1. Nowe aktywności w zrewitalizowanych przestrzeniach publicznych Śródmieścia COU 2.2. Animacja aktywności społecznej w sieci przestrzeni publicznej Śródmieścia COU 2.3. Innowacje społeczne w przestrzeniach publicznych COU 2.4. Sieciowanie zrewitalizowanych przestrzeni publicznych, w tym parków miejskich (Miejski, Hutnik, Pszczelnik) poprzez ścieżki rowerowe i ciągi piesze oraz szlaki historycznej zabudowy i zabytków przemysłowych
CSS 3. Kreowanie lokalnego rynku pracy opartego na mobilności zawodowej i społecznej mieszkańców	COS 3.1. Wzrost mobilności zawodowej mieszkańców poprzez skuteczniejsze kojarzenie i współdziałanie lokalnego rynku pracy COS 3.2. Nowe formy włączenia mieszkańców w życie obywatelskie	CSU 3. Wyposażenie terenów pohutniczych w Śródmieściu w nowoczesną infrastrukturę	COU 3.1. Udogodnienia infrastrukturalne i promocja oferty inwestycyjnej na terenach przemysłowych COU 3.2. Nowi inwestorzy, firmy innowacyjne, centra logistyczne oraz usługi, mały biznes, gastronomia, rekreacja na terenach i w obiektach po Hucie Jedność
CSS 4. Wzrost dostępności mieszkańców do nowej oferty w urządzonych przestrzeniach publicznych	COS 4.1. Animacja spędzania czasu wolnego w przestrzeniach publicznych COS 4.2. Nowe urządzone tereny wzbogacające ofertę sportowo rekreacyjną	CSU 4. Wyposażenie terenów poprzemysłowych w dzielnicy Srokowiec w nowoczesną infrastrukturę	COU 4.1. Udogodnienia infrastrukturalne i promocja oferty inwestycyjnej na terenach poprzemysłowych COU 4.2. Nowe aktywności gospodarcze, w tym centra logistyczne oraz usługi, mały biznes, gastronomia, rekreacja na terenach i w obiektach po Hucie Jedność
CSS 5. Podniesienie standardu starych, zaniedbanych osiedli mieszkaniowych wraz z ich otoczeniem	COS 5.1. Udogodnienia cywilizacyjne w starych zasobach mieszkaniowych COS 5.2. Lepsze dopasowanie komunalnych zasobów mieszkaniowych do możliwości ekonomicznych najemców (projekt: stworzenie programu zamiany mieszkań) COS 5.3. Aktywność społeczna i dbałość mieszkańców o podwórkę i tereny wewnątrzosiedlowe		
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI ŚRÓDMIEŚCIA I SROKOWCA W WYMIARZE GOSPODARCZYM		CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI ŚRÓDMIEŚCIA I SROKOWCA W WYMIARZE EKOLOGICZNYM	
CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
CSG 1. Kształcenie w nowych zawodach i stworzenie warunków dla kształcenia ustawicznego	COG 1.1. Udogodnienia wspierające zdobywanie nowych, przyszłościowych zawodów oraz uczestnictwa w kształceniu ustawicznym COG 1.2. Wykorzystanie infrastruktury szkolnictwa zawodowego i ustawicznego we współpracy ze środowiskiem biznesowym COG 1.3. Wzrost aktywności przedsiębiorczej mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych	CSE 1. Odnowa ekologiczna terenów zdegradowanych poprzez edukację, inicjatywy i aktywność obywatelską	COE 1.1. Kształtowanie postaw i pobudzanie inicjatyw proekologicznych oraz dbałość o środowisko przyrodnicze COE 1.2. Realizacja programów edukacji ekologicznej i kulturowej dzieci i młodzieży COE 1.3. Inicjowanie i tworzenie stowarzyszeń oraz grup proekologicznych
CSG 2. Rozwój działalności i oferty w sektorze usług rozrywkowych i rekreacyjno-sportowych	COG 2.1. Nowe działalności i poszerzająca się oferta usług rozrywkowych i rekreacyjno-sportowych na rewitalizowanym obszarze COG 2.2. Wykorzystanie terenów poprzemysłowych dla utworzenia strefy sportów ekstremalnych, np. paintball lub tor dla quadów	CSE 2. Stworzenie zintegrowanej przestrzeni oferty wypoczynku i rekreacji w zrewitalizowanym środowisku przyrodniczym Śródmieścia	COE 2.1. Tworzenie strefy wypoczynku i rekreacji wraz z infrastrukturą na terenach otwartych i zamkniętych (parki, zieleńce itp.) COE 2.2. Infrastruktura sprzyjająca aktywności sportowej i rekreacyjnej w zrewitalizowanym Środowisku przyrodniczym COE 2.3. Stworzenie sieci ścieżek rekreacyjnych i edukacyjnych komplementarną z ogólnomiejską komunikacją rowerową COE 2.4. Nowe wydarzenia w mieście wzmacniające postawy proekologiczne mieszkańców
CSG 3. Ożywienie gospodarcze poprzez wzmocnienie funkcji handlowo-usługowej i drobnego biznesu w obrębie reprezentacyjnej przestrzeni śródmiejskiej	COG 3.1. Ożywienie tradycyjnych ulic handlowych w Śródmieściu w oparciu o drobną przedsiębiorczość i rzemiosło, nowoczesne usługi biznesowe i przestrzenie biurowe COG 3.2. Nowa strefa przemysłowa dla drobnej przedsiębiorczości COG 3.3. Przekształcenie starej zabudowy i przestrzeni śródmiejskiej w reprezentacyjne pasaż COG 3.4. Zwiększenie atrakcyjności społeczno-kulturowej rewitalizowanego Śródmieścia	CSE 3. Efektywna i niskoemisyjna gospodarka energetyczna w zasobach mieszkaniowych w Śródmieściu	COE 3.1. Energetyka prosumencka w gospodarce mieszkaniowej i obiektach użyteczności publicznej COE 3.2. Propagowanie proekologicznych technologii w rewitalizacji istniejącej substancji mieszkaniowej
CSG 4. Ożywienie gospodarcze Śródmieścia i Srokowca poprzez kreowanie oferty edukacyjnej i wspieranie start-upów	COG 4.1. Oferta nowych zawodów praktycznych w kształceniu zawodowym i ustawicznym COG 4.2. Wzrost mobilności zawodowej mieszkańców poprzez skuteczniejsze kojarzenie i współdziałanie lokalne uczestników rynku pracy COG 4.3. Siemianowski biznes otwarty na współpracę ze społecznościami lokalnymi COG 4.4. Nowa oferta usług społecznych (kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych) na terenach pogórnich i pohutniczych	CSE 4. Pro-rekreacyjne wykorzystanie terenów postindustrialnych CSE 5. Przyjazna przestrzeń Śródmieścia z ruchem pieszym i niskoemisyjnym transportem	COE 4.1. Parki miejskie w terenach postindustrialnych, w szczególności tereny zieleni urządzonej, ogrody roślin ozdobnych i tereny rekreacyjne COE 4.2. Wykorzystanie w celach rekreacyjno-sportowych terenów, na których nastąpiła sukcesja przyrodnicza COE 5.1. Tworzenie ulic z pasmem spacerowo-wypoczynkowym (np. aleja z drzewami i ławeczkami) COE 5.2. Reorganizacja transportu miejskiego w Śródmieściu z wykorzystaniem transportu szynowego i rowerowego

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Tabela 2 Cele strategiczne i operacyjne rewitalizacji Michałkowic i Nowego Światu w poszczególnych wymiarach zdefiniowane w LPR.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI MICHAŁKOWIC I NOWEGO ŚWIATU W WYMIARZE SPOŁECZNYM		CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI MICHAŁKOWIC I NOWEGO ŚWIATU W WYMIARZE URBANISTYCZNO-INFRASTRUKTURALNYM	
CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
CS1 1. Dobre warunki dla rozwoju osobowego i zawodowego mieszkańców	COS 1.1. Wysoki poziom dostępności przestrzennej i ekonomicznej do usług społecznych decydujących o podniesieniu jakości życia w dzielnicy COS 1.2. Edukacja i aktywizacja na rzecz przywracania, wzmacniania, kreowania mobilności zawodowej różnych grup wrażliwych na rynku pracy	CSU 1. Wysoka jakość obiektów i terenów służących realizacji usług społecznych	COU 1.1. Nowa jakość infrastruktury społecznej w dzielnicy COU 1.2. Nowe funkcje społeczne w rewitalizowanych obiektach
CS2 2. Zintegrowana i zaangażowana w rozwój swojej dzielnicy społeczność lokalna	COS 2.1. Integracja mieszkańców dzielnicy i zapobieganie zjawiskom wykluczenia społecznego COS 2.2. Wzrost poczucia odpowiedzialności mieszkańców za swoje dzielnice	CSU 2. Dostępność miejsc umożliwiających aktywizację społeczną mieszkańców	COU 2.1. Nowe miejsca i formy organizacji społeczności lokalnej COU 2.2. Aktywność lokalna i inkluzja społeczna seniorów w przestrzeni dzielnicy
CS3 3. Wysoki poziom aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców	COS 3.1. Wysoki poziom kompetencji mieszkańców w zakresie kształtowania własnych karier zawodowych COS 3.2. Przedsiębiorczość mieszkańców wykorzystywana na rzecz samozatrudnienia oraz tworzenia miejsc pracy w dzielnicy	CSU 3. Wysoka jakość obiektów i terenów czasu wolnego	COU 3.1. Nowa jakość infrastruktury rekreacyjnej i zagospodarowane tereny zielone COU 3.2. Rewitalizowane miejsca i obiekty spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań
CS4 4. Wzrost możliwości aktywnego i twórczego wykorzystywania czasu wolnego przez grupy problemowe	COS 4.1. Wzrost zainteresowania osób z grup zagrożonych korzystaniem z oferty czasu wolnego połączony z podnoszeniem finansowej i kompetencyjnej dostępności oferty COS 4.2. Rosnący poziom świadomości mieszkańców, w tym z grup problemowych w zakresie zdrowego trybu życia	CSU 4. Wzrost dostępności i standardu zasobów mieszkaniowych	COU 4.1. Udogodnienia w infrastrukturze mieszkaniowej dla grup potrzebujących wsparcia COU 4.2. Rozwój nowego budownictwa mieszkaniowego na terenach pokopalnianych COU 4.3. Zachowanie walorów historycznych modernizowanych budynków
CS5 5. Współdziałanie mieszkańców w osiąganiu wysokiej jakości zamieszkania w dzielnicy	COS 5.1. Dbałość mieszkańców o mieszkania i urządzenia dostępne w przestrzeniach publicznych osiedli COS 5.2. Poszanowanie przez mieszkańców zasad współżycia społecznego	CSU 5. Nowe aktywności na terenach przemysłowych	COU 5.1. Przystosowanie terenów przemysłowych do działalności gospodarczej
CS6 6. Wysokie kompetencje zawodowe mieszkańców odpowiadające nowej strukturze gospodarczej miasta	COS 6.1. Wykształcenie nowych kadr dla nowych działalności gospodarczych w mieście	CSU 6. Spójność komunikacyjna i funkcjonalna dzielnicy	COU 6.1. Nowe połączenia komunikacyjne i funkcjonalne wewnątrz dzielnicy
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI MICHAŁKOWIC I NOWEGO ŚWIATU W WYMIARZE GOSPODARCZYM		CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE REWITALIZACJI MICHAŁKOWIC I NOWEGO ŚWIATU W WYMIARZE EKOLOGICZNYM	
CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
CSG 1. Integracja rozwoju gospodarczego z rozwojem rynku pracy	COG 1.1. Partnerstwo lokalnego biznesu i edukacji na rzecz podwyższania i uelastyczniania kwalifikacji zawodowych COG 1.2. Nowe funkcje gospodarcze na rewitalizowanych obszarach COG 1.3. Rozwój przedsiębiorczości społecznej	CSE 1. Integracja mieszkańców wokół walorów przyrodniczych dzielnicy	COE 1.1. Rewitalizowane obiekty i nowe przestrzenie publiczne wspomagające integrację mieszkańców COE 1.2. Wzrost świadomości ekologicznej
CSG 2. Kreowanie lokalnego rynku usług czasu wolnego	COG 2.1. Wzrost popytu na ofertę twórczego spędzania czasu wolnego wspierającą aktywizację zawodową i integrację społeczną COG 2.2. Wzbogacenie i podnoszenie jakości oferty czasu wolnego dostępnej w przestrzeniach i obiektach (instytucjach) publicznych COG 2.3. Dostępność infrastruktury wspierającej rozwój komercyjnej i niekomercyjnej oferty usług czasu wolnego, w tym infrastruktury komunikacyjnej i przestrzeni wypoczynku COG 2.4. Rozwój lokalnych firm oferujących usługi czasu wolnego	CSE 2. Wykorzystanie walorów przyrodniczych dzielnicy dla rozwoju oferty czasu wolnego	COE 2.1. Rewitalizowane obiekty i nowe przestrzenie kultury i rekreacji COE 2.2. Nowe tereny rekreacyjno-sportowe
CSG 3. Wykorzystanie lokalnych potencjałów na rzecz przeobrażeń struktury gospodarczej	COG 3.1. Partnerstwo sektora samorządowego, biznesowego i obywatelskiego w kreowaniu kierunku rozwoju gospodarczego miasta COG 3.2. Wysoka atrakcyjność i skuteczna promocja terenów inwestycyjnych COG 3.3. Rozwój przedsiębiorczości społecznej sprzyjający aktywizacji gospodarczej mieszkańców	CSE 3. Poprawa warunków ekologicznych w miejscu zamieszkania	COE 3.1. Poprawa jakości środowiska dzięki rozwiązaniom proekologicznym w budownictwie mieszkaniowym
CSG 4. Dogodne warunki dla powstawania rozwoju podmiotów gospodarczych	COG 4.1. Przyjazny „klimat” dla nowej przedsiębiorczości COG 4.2. Przywracanie wartości terenów i obiektów przemysłowych w rozwoju gospodarczym i społecznym miasta.	CSE 4. Proekologiczne przekształcenie krajobrazu terenów przemysłowych CSE 5. Bezpieczny i ekologiczny system komunikacyjny	COE 4.1. Edukacja ekologiczna i ochrona bioróżnorodności COE 4.2. Nowe miejsca wypoczynku i rekreacji COE 5.1. Rozwój sieciowego transportu proekologicznego – nowe połączenia piesze, rowerowe i tramwajowe COE 5.2. Sprawna i bezpieczna infrastruktura drogowa

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Podsumowanie okresu wdrażania LPR

Przyjęty uchwałą nr 318/2016 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2016-2022” dokument zmieniany był sześciokrotnie:

- ❖ styczeń 2017 r. – zaktualizowano nazwy niektórych ulic i dokonano zmiany nazwy jednego z projektów,
- ❖ kwiecień 2017 r. – dodano dwa nowe projekty: „Rewitalizacja zdegradowanego budynku kinoteatru „Tęcza” w Siemianowicach Śląskich” i „Modernizacja i wykonanie robót konserwatorskich w budynku Muzeum Miejskiego w Siemianowicach Śląskich” oraz zmieniono nazwę projektu „Ucieczka od bierności”,
- ❖ sierpień 2017 r. – dodano projekt prywatnego inwestora „OGRÓD MOŻLIWOŚCI - szansą na aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców Siemianowic Śląskich. (ZIT – 9.1.1 RPO)” oraz dodano dwa działania: projekt „Siemianowicka Kuźnia Przedsiębiorczości” i wiązkę projektów dotyczących aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców terenów rewitalizowanych,
- ❖ luty 2018 r. – określono lokalizację projektu „Rozwój infrastruktury usługowej i mieszkaniowej w Siemianowicach Śląskich SORSAL (ZIT 10.2.1)(mieszkania socjalne)”,
- ❖ październik 2018 r. – zaktualizowano załącznik z wykazem projektów rewitalizacyjnych,
- ❖ kwiecień 2021 r. – wprowadzono uproszczoną kartę projektu pn. „Śląskie Centrum Biznesu i Technologii (przedsięwzięcie rewitalizacyjno-rozwojowe w obrębie budynków przemysłowych w dzielnicy Srokowiec)”.

Rewitalizacja to wymierne korzyści dla wszystkich!

Dzięki działaniom rewitalizacyjnym w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2016-2022 **878 gospodarstw domowych** uzyskało **lepszą klasę zużycia energii**. Dzięki temu **roczne zużycie energii w budynkach mieszkalnych** spadło o ponad **6 mln kWh**. **Roczne zużycie energii w budynkach publicznych** spadło natomiast o prawie **6,5 mln kWh**. W tym czasie powstały **52 instalacje wytwarzania energii cieplnej z OZE** i **275 instalacje wytwarzania energii elektrycznej z OZE**. Oddychamy też lepszym powietrzem i wpływamy pozytywnie na klimat – m.in. dzięki opisanym działaniom udało się **zredukować pyły PM10 w powietrzu o prawie 145 ton**, emitowaliśmy także ponad **6 tys. ton mniej gazów cieplarnianych**.

Rysunek 2 Podsumowanie realizacji LPR.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Tabela 3. Wykaz projektów rewitalizacyjnych wskazanych w LPR i stopień ich realizacji.

Numer projektu	Nazwa projektu rewitalizacyjnego w LPR	Stopień realizacji	Wykonane zadania w ramach projektu rewitalizacyjnego
KIERUNEK DZIAŁAŃ SPOŁECZNYCH			
Projekt 1S	Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni miejskich dla rodzin z dziećmi: Park Hutnik, Park Miejski, aleje spacerowe (place zabaw, siłownie na powietrzu)	Zrealizowany częściowo	Zrealizowano projekt w zakresie utworzenia atrakcyjnych przestrzeni miejskich w Parku Hutnik (4 etapy) oraz na skwerze Laura, w tym m.in. utworzono plac zabaw, przebudowano/zmodernizowano alejki oraz przebudowano oświetlenie, dodatkowo utworzono place zabaw przy ulicy Szefflera i Westerplatte. Pozostały zakres projektu zostanie zrealizowany w latach późniejszych po zapewnieniu jego finansowania.
Projekt 2S	Zagospodarowanie parterów na świetlice, Centrum Usług Społecznych, kluby dla różnych grup wiekowych (dzieci, młodzież, osoby starsze)	Do realizacji w latach późniejszych	Realizacja projektu oraz jego finansowanie nastąpi w latach późniejszych.
Projekt 3S (rdzeniowy)	Rewitalizacja społeczna rejonu ulic Matejki i Fabrycznej wraz ze stworzeniem świetlicy kulturalno-środowiskowej dla młodzieży ZIT 10.2.1._9iv	Zrealizowany	Wyremontowano lokal i utworzono świetlicę środowiskową przy ul. Matejki.
Projekt 4S	Nowe oblicze Nowego Świata – centrum społeczno-kulturalne osiedla z ofertą świetlicy środowiskowej i zagospodarowania czasu wolnego.	Zrealizowany częściowo	Powstało jednak boisko i plac zabaw. Pozostały zakres projektu zostanie zrealizowany w latach późniejszych po zapewnieniu jego finansowania.
Projekt 5S (rdzeniowy)	SORSAL Siemianowicki Obszar Rewitalizacji Społecznej i Aktywności Lokalnej ZIT 9.1.1._9i	Zrealizowany	W ramach projektu zrealizowano m.in. zajęcia w ramach grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych, zajęcia dla grupy samopomocowej dla rodziców mających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz przeprowadzono indywidualne poradnictwo psychologiczno-pedagogicznego dla uczestników projektu.
Projekt 6S	Stworzenie Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych	Do realizacji w latach późniejszych	Realizacja projektu oraz jego finansowanie nastąpi w latach późniejszych.
Projekt 7S (rdzeniowy)	Ucieczka od bierności _ ZIT.9.2.1	Zrealizowany	W ramach projektu zrealizowano m.in. zajęcia indywidualne i grupowe z psychologiem oraz logopedą dla dzieci, ogólnorozwojowe zajęcia ruchowe, a także treningi kompetencji wychowawczych dla uczestników projektu.
Projekt 8S	Aktywni na sportowo - turniej dzielnic oraz amatorska liga piłkarska.	Zrealizowany częściowo	Projekt uzupełniający realizowany częściowo przez Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich w zakresie aktywizacji sportowej, którego celem była integracja lokalnych społeczności z różnych dzielnic. Nie zrealizowano zakresu związanego z utworzeniem amatorskiej ligi piłkarskiej.
Projekt 9S	Integracja Michałkowic i Nowego Świata z pozostałą częścią miasta	Zrealizowany częściowo	Zrealizowany w zakresie wydarzeń kulturalnych, m.in. zorganizowano imprezy integracyjne w ramach Dni Siemianowic i imprezę na Nowym

	poprzez wspólne i cykliczne działania kulturalne.		Świecie. Pozostały zakres projektu zostanie zrealizowany w latach późniejszych po zapewnieniu jego finansowania.
Projekt 10S	OGRÓD MOŻLIWOŚCI - szansą na aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców Siemianowic Śląskich. (ZIT – 9.1.1 RPO)	Zrealizowany	Projekt zrealizowany przez inwestora prywatnego. Zakres programu dotyczył aktywnej integracji osób w wieku od 18 lat.

KIERUNEK DZIAŁAŃ GOSPODARCZYCH

Projekt 1G	Rewitalizacja terenu byłej Huty „Jedność” S.A. poprzez nadanie nowych funkcji techniczno-produkcyjnych	Do realizacji w latach późniejszych	W 2019 roku podjęto MPZP dla terenu Huty umożliwiający zabudowę usługową powyżej 2000m ² powierzchni sprzedaży, co świadczy o tym, że gmina podjęła konieczne działania planistyczne, jednak mimo to inwestor nie przystąpił do realizacji projektu.
Projekt 2G (rdzeniowy)	Biznes Park Srokowiec spójny komunikacyjnie z GPP - Górnośląskim Parkiem Przemysłowym w Katowicach – uzbrojenie terenów brownfield ZIT-3.1.1_3a (przy ul. Konopnickiej)	Do realizacji w latach późniejszych	Projekt będzie realizowany w zakresie innym niż zakładano, po zapewnieniu jego finansowania. Planowana jest budowa i wznowienie działalności walcowni.
Projekt 3G	Rozwój instytucji wspomagających i kreujących przedsiębiorczość	Zrealizowany	W ramach projektu powstało Biuro Obsługi Inwestora. Celem projektu było również kreowanie przedsiębiorczości poprzez cykliczne spotkania dla przedsiębiorców.
Projekt 4G	Poprawa warunków i klimatu dla lokalnego biznesu oraz inwestorów zewnętrznych	Zrealizowany	Stworzono Siemianowicką Akademię Przedsiębiorczości, a Powiatowy Urząd Pracy podjął współpracę z Biurem Obsługi Inwestora. Ponadto projekt pomógł w kreowaniu lokalnej przedsiębiorczości.
Projekt 5G (rdzeniowy)	Tworzenie warunków dla reintegracji zawodowej mieszkańców, w tym możliwości samozatrudnienia_ZIT.7.3.1	Zrealizowany	Zrealizowany został projekt „Siemianowicka Kuźnia Przedsiębiorczości I”. Celem było zwiększenie zdolności do samozatrudnienia 15 osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo powyżej 30 roku życia (od dnia 30 urodzin) zamieszkujących obszar Gminy Siemianowice Śląskie, należących do jednej z grup w trudnej sytuacji rynkowej.
Projekt 6G	Program aktywizacji i wykorzystania potencjału seniorów ułatwiający powrót rodziców na rynek pracy	Do realizacji w latach późniejszych	Zrealizowano działania zbieżne z projektem, ale niestanowiące trzonu zadania. Realizacja projektu oraz jego finansowanie nastąpi w latach późniejszych.

KIERUNEK DZIAŁAŃ URBANISTYCZNO-INFRASTRUKTURALNY

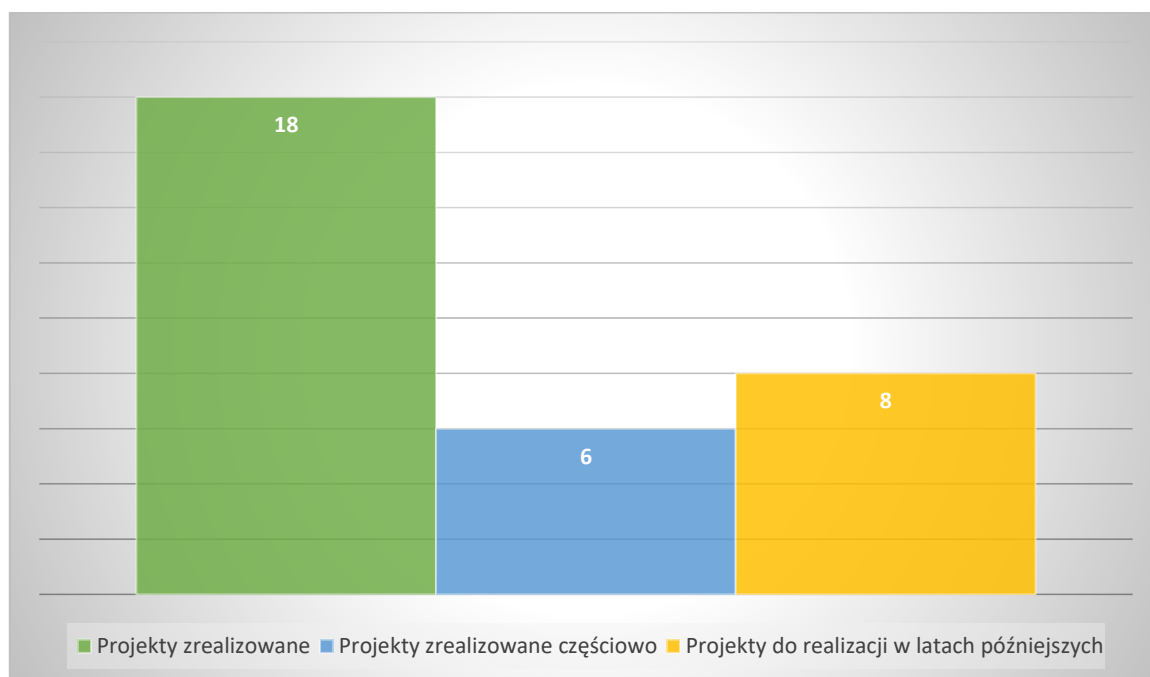
Projekt 1U	Projekt wsparcia modernizacji kamienic stanowiących zasób publiczny i prywatny w Śródmieściu	Zrealizowany częściowo	Stworzono program zachęt dla właścicieli prywatnych w zakresie remontów kamienic.
Projekt 2U (rdzeniowy)	„Reprezentacyjna przestrzeń publiczna w centrum Michałkowic – plac 11-go Listopada, Planty Michałkowickie, Pałac Rheinbabenów z Parkiem „Górnik” ZIT 10.3.1_9b	Zrealizowany	Wyremontowano, przebudowano oraz udostępniono do użytkowania przestrzeń publiczną, poprawiono estetykę miasta poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrum Michałkowic oraz zwiększono aktywizację społeczną ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny.
Projekt 3U (rdzeniowy)	Rewitalizacja Pałacu Rheinbabenów na cele społeczno-aktywizacyjno-integracyjne. ZIT 10.3.1_9b	Zrealizowany	W ramach pierwszego etapu wykonano roboty zewnętrzne (remont konserwatorski elewacji, wymianę stolarki okiennej, remont i docieplenie

			dachu), zaś w ramach drugiego etapu prac rewitalizacyjnych wykonano remont wnętrza Pałacu.
Projekt 4U	Rewitalizacja Kompleksu Pałacowo-Parkowego Donnersmarcków wraz z terenami przyległymi	Zrealizowany częściowo	Wyremontowano elewację budynku, pokrycia dachowe, a także część wewnątrz obiektu.
Projekt 5U	Poprawa infrastruktury zabytkowej Pływalni w Siemianowicach Śląskich	Zrealizowany	Przeprowadzono generalny remont oraz udostępniono do użytkowania obiekt najstarszej w Polsce Pływalni Miejskiej, poprawiono estetykę miasta poprzez remont elewacji obiektu zabytkowego oraz zwiększono aktywizację społeczną ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny.
Projekt 6U (rdzeniowy)	Rozwój infrastruktury usługowej i mieszkaniowej w Siemianowicach Śląskich SORSAL ZIT 10.2.1._9a	Zrealizowany	Głównym celem projektu było zwiększenie dostępu do lokali socjalnych i usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, przystosowanie 31 lokali komunalnych na mieszkania socjalne i dekoncentracja lokali socjalnych na terenie miasta.
Projekt 7U	Nowe funkcje na terenach pomiędzy Parkiem Górnik a Nowym Światem	Do realizacji w latach późniejszych	Realizacja projektu oraz jego finansowanie nastąpi w latach późniejszych.
Projekt 8U	Modernizacja i wykonanie robót konserwatorskich w budynku Muzeum Miejskiego w Siemianowicach Śląskich	Do realizacji w latach późniejszych	Realizacja projektu oraz jego finansowanie nastąpi w latach późniejszych.
Projekt 9U	Rewitalizacja zdegradowanego budynku kinoteatru „Tęcza” w Siemianowicach Śląskich	Do realizacji w latach późniejszych	Realizacja projektu oraz jego finansowanie nastąpi w latach późniejszych.
KIERUNEK DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH			
Projekt 1E	Stworzenie Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego wraz z rozbudową rowerowych szlaków komunikacyjnych oraz punktów przesiadkowych (ZIT 4.5.1._4e)	Zrealizowany	Projekt był realizowany w dwóch etapach, a w jego efekcie utworzono 7 Zintegrowanych Centrów Przesiadkowych wraz z obiektami typu Bike&Ride oraz Park&Ride, utworzono ok. 27 km dróg rowerowych, a tym samym zwiększono atrakcyjność transportu publicznego w mieście.
Projekt 2E	Zieleń miejska – naturalne bogactwo miejskie (POIŚ_2.5)	Zrealizowany	Realizowano prace na pięciu obszarach tj. na terenie: Lasku Bytkowskiego, Parku Ludowego, osiedla Budryka, Parku Górnik oraz Parku Pszczelnik. W ramach projektu realizowano prace związane z zielenią oraz dostawą i montażem małej architektury. W części dotyczącej zieleni posadzono w sumie blisko 10.000 sztuk drzew oraz nasadzono prawie 16.000 sztuk krzewów, krzewinek i bylin.
Projekt 3E (rdzeniowy)	Likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę i modernizację indywidualnych źródeł ciepła ZIT 4.3.1._4c	Zrealizowany	Zrealizowano zakres dot. podłączenia 5 budynków mieszkalnych do sieci ciepłowniczej przy ulicy Sobieskiego 8, 9, 10, 10a, 36.
Projekt 4E (rdzeniowy)	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach będących własnością Miasta Siemianowice Śląskie ZIT 4.3.1._4c	Zrealizowany	Projekt był realizowany w czterech etapach, które obejmowały głównie ocieplenie budynków, czego efektem było zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą budynków, obniżenie kosztów utrzymania budynków,

			poprawa stanu środowiska naturalnego w perspektywie długookresowej, wzrost komfortu użytkowania budynków.
Projekt 5E	Projekt likwidacji niskiej emisji w Gminie. (dot. instalacji Odnawialnych Źródeł Energii w domach oraz przestrzeniach publicznych, Promocja budownictwa pasywnego, jako działanie dodatkowe)	Zrealizowany	W ramach I edycji projektu zamontowano 33 instalacje solarne oraz 92 instalacje fotowoltaiczne na budynkach jednorodzinnych, zaś w ramach II edycji zamontowano instalacje fotowoltaiczne na 183 budynkach jednorodzinnych.
Projekt 6E	Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - ZIT 4.3.1._4c	Zrealizowany	Dzięki realizacji projektu zwiększono efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej, m.in. w budynkach: PUP, MOPS, MOSIR, Szkoły Podstawowej nr 1, Zespołu Szkół Sportowych, ZSTiO Meritum, ZSOiZ oraz Szkoły Podstawowej nr 20 w Siemianowicach Śląskich.
Projekt 7E	Jasno, bezpiecznie i ekologicznie (projekt etapowy) – ZIT 4.5.1	Zrealizowany	Projekt realizowany był w dwóch etapach, które obejmowały wymianę opraw oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem rozwiązań z zakresu oszczędności energii. Dzięki niemu w latach 2018 i 2021 w Siemianowicach Śląskich wymieniono w sumie 2 364 sztuki opraw sodowych na ledowe.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Wykres 1 Zestawienie projektów rewitalizacyjnych zrealizowanych, zrealizowanych częściowo oraz projektów do realizacji w latach późniejszych.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

PROJEKTY KOMPLEMENTARNE WSKAZANE W LPR

W Gminie realizowano szereg projektów ze środków pomocowych, wpływających pośrednio na proces rewitalizacji i przywracania „świetności” terenom zdegradowanym. Poniżej wskazano realizowane lub planowane do realizacji podczas okresu obowiązywania LPR działania, w których zostały wykorzystane zewnętrzne źródła finansowania.

- „Bezpieczne Siemianowice. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Siemianowice Śląskie”

Celem projektu była poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Siemianowic Śląskich poprzez wykorzystanie nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych w postaci aplikacji e-interwencji oraz rozbudowanie monitoringu miejskiego. Aplikacja Bezpieczne Siemianowice jest dostępna za pośrednictwem strony internetowej oraz możliwa do zainstalowania na urządzenia mobilne (smartfony, tablety). Dodatkowo w gminie został rozbudowany monitoring miejski, który pełni funkcję wspierającą aplikację.

Każdy mieszkaniec może zgłosić zdarzenie po uprzednim zalogowaniu w systemie. Skutkiem zgłoszenia jest wygenerowanie e-potwierdzenia przyjęcia zdarzenia i rozwiązywanie problemu zgodnie z przyjętymi standardami bezpieczeństwa. Projekt wspiera rozwój e-usług w dziedzinie bezpieczeństwa miejskiego oraz minimalizuje ilość sytuacji patologicznych.

- „Zielone Płuca Miast – ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych Miasta Siemianowice Śląskie wraz z kampanią informacyjno-edukacyjną. Ochrona bioróżnorodności i zasobów przyrodniczych – Stawy Brysiowe, Park Bytkowski” – 5.4.1 ZIT

Przedmiotem była ochrona obszarów wodnych Stawów Brysiowych (poprzez uszczelnienie dna stawów) wraz z przyległym Parkiem Bytkowskim w Siemianowicach Śląskich, prowadząca do zachowania bioróżnorodności terenu.

- „Modernizacja basenu przy Zespole Szkół Sportowych w zakresie zmiany istniejącego systemu podgrzewu wody na system z zastosowaniem OZE” – 4.1.1 ZIT

Przedmiotem projektu była budowa instalacji solarnej na potrzeby podgrzewu wody basenowej dla Zespołu Szkół Sportowych w Siemianowicach Śląskich, poprzez wspomaganie procesu przygotowania energii cieplnej na basenie za pośrednictwem systemu solarnego, a tym samym częściowe zastąpienie energii pozyskiwanej ze źródeł konwencjonalnych – w tym przypadku z miejskiej sieci ciepłowniczej – energią słoneczną pozyskiwaną przez system solarny. Tak pozyskana energia jest wykorzystywana do podgrzewania wody zgromadzonej w projektowanych buforach systemu solarnego, zasilającej system podgrzewu wody basenowej.

- „Rozwój kompetencji i dopasowanie do potrzeb rynku pracy uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych Siemianowic Śląskich” – 12.2.1 ZIT

Projekt obejmował remont/przebudowę/rozbudowę pracowni kształcenia zawodowego w trzech placówkach edukacyjnych w Gminie wraz z wyposażeniem w nowoczesne pomoce dydaktyczne.

- „Wzmocnienie potencjału szkolnictwa zawodowego w mieście Siemianowice Śląskie – 11.2.1 ZIT

Celem projektu była poprawa jakości edukacji w czterech szkołach prowadzących kształcenie zawodowe w Siemianowicach Śląskich. Projekt przewidywał organizację kursów podnoszących umiejętności zawodowe oraz uzyskanie kwalifikacji zawodowych dla uczniów i doskonalenie kompetencji zawodowych nauczycieli. Wsparciu szkoleniowemu towarzyszyło doradztwo edukacyjno-zawodowe i staże/praktyki zawodowe u pracodawców.

- „Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 roku życia” – projekty „Siemianowicki Bajtel” i „Siemianowicki Bajtel II”

Projekt zakładał utworzenie na terenie miasta dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

- „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców gminy (pośrednictwo pracy, staże, samozatrudnienie)

To grupa projektów mających na celu pobudzenie aktywności zawodowej mieszkańców miasta, poprzez tworzenie warunków sprzyjających nabywaniu umiejętności i kompetencji niezbędnych na rynku pracy. Beneficjentami projektów były m.in. osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo, powyżej 50. roku życia, niepełnosprawne.

- „Poprawa infrastruktury Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich”

Celem projektu było doposażenie sal szpitalnych w specjalistyczny sprzęt do diagnostyki i badań.

- „Program renowacji zabytków miejskich”

To grupa projektów mających na celu renowację zabytków miasta, stanowiących dziedzictwo kulturowe miasta i całego regionu.

- „Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w Siemianowicach Śląskich”

Celem projektu była rozbudowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Siemianowice Śląskie o stacjonarny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który będzie ograniczał deponowanie przez mieszkańców odpadów w środowisku naturalnym w sposób niekontrolowany, a także zakup pojemników do segregacji odpadów komunalnych.

- „Poprawa jakości zdrowia poprzez programy profilaktyczne (alkoholizm, przemoc)”

To grupa projektów mających na celu poprawę jakości zdrowia mieszkańców miasta poprzez działania profilaktyczne, zapobiegające problemom społecznym, mającym negatywny wpływ na zdrowie (np. alkoholizm, przemoc). Działania te adresowane były do wszystkich mieszkańców, w tym do osób dotkniętych wykluczeniem społecznym. Realizowano m.in. programy „Na WSPAK! Program profilaktyki nowotworowej w Siemianowicach Śląskich”, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii.

- „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz kanalizacji deszczowej na terenie miasta”

Projekt częściowo zrealizowano w zakresie gospodarki deszczowej.

➤ „Unieszkodliwianie azbestu oraz innych materiałów szkodliwych”

Projekt miał na celu zastąpienie materiałów azbestowych materiałami nieszkodliwymi w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych na terenie Miasta Siemianowice Śląskie (w tym demontaż i bezpieczne unieszkodliwienie materiałów azbestowych, przywrócenie przy użyciu materiałów nieszkodliwych stanu obiektu sprzed demontażu materiałów azbestowych, niezbędne prace związane z konstrukcją dachu, wynikające z dokumentacji technicznej). Projekt był realizowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Michał”.

➤ „Kształcenie ustawiczne i zawodowe mieszkańców Gminy Siemianowice Śląskie”

To grupa projektów mających na celu rozwój umiejętności i kompetencji mieszkańców Siemianowice Śląskich niezbędnych na rynku pracy. Działania adresowane były do osób różnych kategorii wiekowych na różnych poziomach nauczania. Polegały one na organizacji dodatkowych zajęć szkolnych z różnych przedmiotów, a także na zakupie niezbędnego sprzętu i wyposażenia szkół.

➤ „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców z terenów rewitalizowanych w Siemianowicach Śląskich”

To wiązka projektów mających na celu aktywizację zawodową, włączenie społeczne oraz głęboką integrację mieszkańców z terenów rewitalizowanych nie tylko między sobą, ale również z pozostałymi mieszkańcami gminy. Projekty były realizowane przez jednostki miejskie oraz podmioty prywatne i dotyczyły mieszkańców z terenów rewitalizowanych, nie mniej jednak beneficjentami również byli pozostali mieszkańcy gminy. W tej grupie projektów znalazły się wszystkie działania realizowane z funduszy pomocowych zarówno z programu regionalnego jak i programów krajowych (POWER, POPC).

➤ „Siemianowicka Kuźnia Przedsiębiorczości”

Założeniem projektu był rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia osób bezrobotnych i/lub nieaktywnych zawodowo powyżej 30. roku życia (od dnia 30 urodzin) zamieszkujących na obszarach rewitalizowanych, poprzez wsparcie rozpoczęcia działalności gospodarczej. Projekt był adresowany do osób należących do jednej z poniższych grup w trudnej sytuacji: osoby powyżej 50. roku życia, kobiety (szczególnie powracające na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem dziecka), osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach. Uczestnikom projektu przyznane zostały bezzwrotne dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, udzielone wsparcie szkoleniowo-doradcze przed rozpoczęciem działalności oraz wsparcie pomostowe. Wsparcie było udzielane osobom z terenu gminy Siemianowice Śląskie, w tym terenu rewitalizowanego.

W 2019 roku – w połowie okresu obowiązywania LPR dokonano jego ewaluacji. Wówczas to zwrócono się do komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie oraz do miejskich jednostek organizacyjnych z prośbą o uzupełnienie Kart Ewaluacyjnych, na podstawie których wskazano, że do tego czasu z sukcesem zakończono realizację ośmiu projektów, a w trakcie realizacji pozostawało szesnaście projektów. Z początkiem roku 2023, kiedy wygaś okres obowiązywania LPR ponownie zwrócono się do komórek organizacyjnych i miejskich jednostek organizacyjnych w celu zweryfikowania założonych w programie celów. Poniżej dokonano zestawienia zrealizowanych

projektów, osiągniętych wskaźników i pozyskanych środków, jak również wskazano projekty, których z różnych powodów nie udało się zrealizować.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji do oceny stopnia realizacji zaplanowanych działań wskazano szereg wskaźników koniecznych do osiągnięcia. Każdy planowany projekt miał przyporządkowane indywidualne wskaźniki, które w odniesieniu do zrealizowanych projektów kształtują się w sposób następujący:

Tabela 4 Wartości wskaźników osiągniętych dzięki całkowitemu zrealizowaniu projektów rewitalizacyjnych.

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
Rewitalizacja społeczna rejonu ulic Matejki i Fabrycznej wraz ze stworzeniem świetlicy kulturalno-środowiskowej dla młodzieży – ZIT 10.2.1	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	650 osób
	Liczba wybudowanych/przebudowanych /wyremontowanych/objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	2 obiekty
SORSAL Siemianowicki Obszar Rewitalizacji Społecznej i Aktywności Lokalnej – ZIT 9.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	38 osób
	Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	3 środowiska
	Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	0 projektów
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	101 osób
Ucieczka od bierności	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	60 miejsc
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	nie dotyczy
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	nie dotyczy
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	159 osób
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	nie dotyczy

OGRÓD MOŻLIWOŚCI – szansą na aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców Siemianowic Śląskich (ZIT – 9.1.1 RPO)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	13 osób
	Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	2 środowiska
	Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	1 projekt
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	49 osób
Rozwój instytucji wspomagających i kreujących przedsiębiorczość	Liczba nowych instytucji	1 instytucja
	Liczba nowych firm	442 nowych firm/rok
Poprawa warunków i klimatu dla lokalnego biznesu oraz inwestorów zewnętrznych	Liczba nowych MŚP	6371 nowych MŚP/rok
	Liczba pozyskanych inwestorów / rok	442 pozyskanych inwestorów/rok
Tworzenie warunków dla reintegracji zawodowej mieszkańców, w tym możliwości samozatrudnienia	Liczba działalności gospodarczych z podziałem na kobiety i mężczyzn / rok	9 kobiet, 6 mężczyzn
	Liczba kobiet powracających na rynek pracy	9 kobiet
	Procent spadku stopy bezrobocia	50% (z 8,0% na 4,0%)
Reprezentacyjna przestrzeń publiczna w centrum Michałowic – plac 11-go Listopada, Planty Michałowickie, Pałac Rheinbabenów z Parkiem „Górnik” – ZIT 10.3.1	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	1 przestrzeń
	Liczba m2 powierzchni miejskiej zrewitalizowanej	22600 m2 (2,26 ha)
	Liczba zainstalowanych ławek miejskich	10 ławek
	Liczba zmienionego oświetlenia miejskiego	42
Rewitalizacja Pałacu Rheinbabenów na cele społeczno-aktywizacyjno-integracyjne – ZIT 10.3.1	Liczba zrewitalizowanych obiektów	1 obiekt
	Liczba wydarzeń edukacyjno-aktywizacyjnych	540 (w okresie 2016-2022)
Poprawa infrastruktury zabytkowej Pływalni Miejskiej w Siemianowicach Śląskich	Liczba zrewitalizowanych powierzchni w m2	726 m2
	Liczba mieszkańców odwiedzających zrewitalizowany obiekt/rok	52 000 osób
	Liczba zajęć dodatkowych prowadzonych na Pływalni/rok	około 1875 godz.
Rozwój infrastruktury usługowej i mieszkaniowej w Siemianowicach Śląskich SORSAL – ZIT 10.2.1 (mieszkania socjalne)	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	77 osób
	Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych/objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	21 obiektów
	Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach	31 mieszkań
Stworzenie Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego wraz z rozbudową	Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	19 124 szt./rok

rowerowych szlaków komunikacyjnych oraz punktów przesiadkowych – ZIT 4.5.1	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	7 węzłów
	Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”	3 obiekty
	Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	27 miejsc
	Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	6 miejsc
	Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”	7 obiektów
	Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”	143 stanowiska
	Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych (Długość wspartej infrastruktury rowerowej)	26,44 km
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	352,9877 ton CO2
	Liczba zaoszczędzonej energii elektrycznej	Brak danych
Zieleń miejska – naturalne bogactwo miejskie	Dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna uzyskana w wyniku realizacji projektów	8,96 ha
	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	47,81 ha
	Liczba obiektów, na których przeprowadzono rekultywację	6 obiektów
	Liczba ośrodków miejskich, w których realizowane są projekty dotyczące zieleni miejskiej	1 ośrodek miejski
Likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę i modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz poprzez podłączenie budynków do sieciowych nośników ciepła – ZIT 4.3.1	Stopień redukcji PM10	0,749 ton
	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	0 jednostek
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	0 jednostek
	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	44 gospodarstwa domowe
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	0
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	419 916,67 kWh
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	163,70 ton
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach będących własnością Miasta Siemianowice Śląskie	Stopień redukcji PM10	2,18 ton
	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	0 jednostek
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	0 jednostek
	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	385 gospodarstw domowych
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	0
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach mieszkalnych	6 184 855,81 kWh
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	2 007,86 ton
	Stopień redukcji PM10	0,2129 ton

Likwidacja niskiej emisji (OZE, budownictwo pasywne)	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	275 jednostek
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	52 jednostki
	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	449 gospodarstw domowych
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej – ZIT 4.3.1	Stopień redukcji PM10	139,52 ton
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	6 429 071,6 kWh
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	3 234,86 ton
Jasno, bezpiecznie, ekologicznie...	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO2)	865,44 ton
	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	988,64 MWh/rok

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Kluczowe zmiany, jak i podjęte działania rewitalizacyjne na przestrzeni lat

Rewitalizacja Parku Hutnik w ramach projektu 1S

Przed:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Remont i utworzenie świetlicy środowiskowej przy ul. Matejki w ramach projektu 3S

Przed:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Zagospodarowanie Plantów Michałkowickich w ramach projektu 2U

Przed:

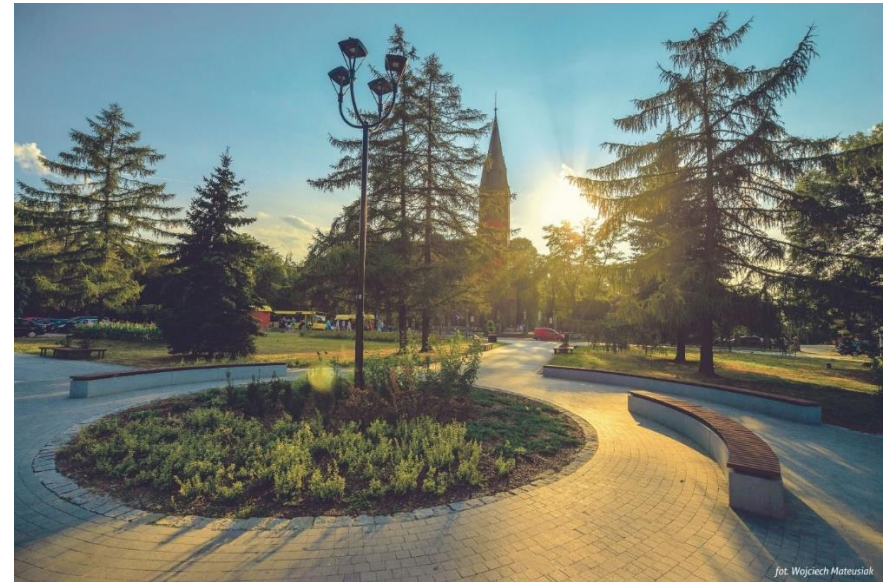

Źródło: Google Street View

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Rewitalizacja Pałacu Rheinbabenów w ramach projektu 3U

Przed:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Rewitalizacja Kompleksu Pałacowo-Parkowego Donnersmarcków w ramach projektu 4U

Przed:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Poprawa infrastruktury zabytkowej Pływalni Miejskiej w ramach projektu 5U

Przed:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Termomodernizacje budynków mieszkalnych na osiedlu Nowy Świat wraz z infrastrukturą towarzyszącą

Przed:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

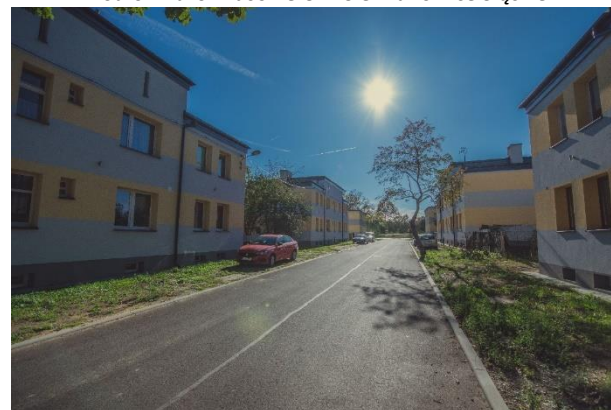

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Remont budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Przed:

Źródło: MOPS Siemianowice Śląskie

Po:

Źródło: Biuro Prasowe UM Siemianowice Śląskie

Jasno, bezpiecznie i ekologicznie – wymiana opraw oświetlenia ulicznego

Przed:

Źródło: Google Street View

Po:

Źródło: Google Street View

Tabela 5 Zestawienie pozyskanych środków zewnętrznych.

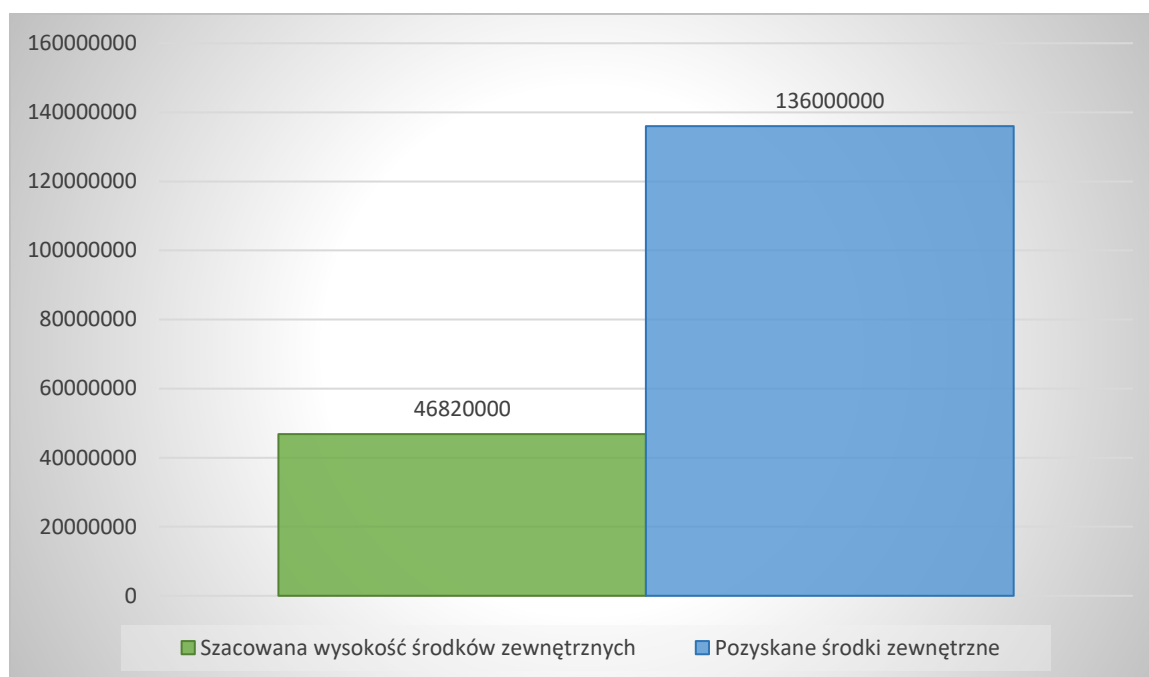
Nazwa projektu	Źródło finansowania	Wysokość pozyskanego dofinansowania w zł
Bezpieczne Siemianowice. Poprawa jakości bezpieczeństwa mieszkańców gminy Siemianowice Śląskie	RPO WSL 2014-2020	631 792,54
Rozwój mieszkaniowej infrastruktury społecznej miasta Siemianowice Śląskie SORSAL	RPO WSL 2014-2020	1 143 080,52
Rozwój usługowej infrastruktury społecznej Miasta Siemianowice Śląskie SORSAL	RPO WSL 2014-2020	397 999,88
Zielone Płuca Miast - ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych Miasta Siemianowice Śląskie wraz z kampanią informacyjno-edukacyjną. Ochrona bioróżnorodności i zasobów przyrodniczych - Stawy Brysiowe, Park Bytkowski	RPO WSL 2014-2020	641 855,75
Modernizacja basenu przy Zespole Szkół Sportowych (ul. Mikołaja 3 w Siemianowicach Śląskich) w zakresie zmiany istniejącego systemu podgrzewu wody na system z zastosowaniem OZE	RPO WSL 2014-2020	842 135,15
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (PUP i MOPS)	RPO WSL 2014-2020	2 119 398,11
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (MOSIR)	RPO WSL 2014-2020	1 659 568,40
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (Zespół Szkół Sportowych, ul. Mikołaja 3, Siemianowice Śląskie - ETAP 1)	RPO WSL 2014-2020	5 154 749,42
Wsparcie mobilności miejskiej – projekt udogodnień dla wykorzystujących rower w mieście Siemianowice Śląskie	RPO WSL 2014-2020	7 556 386,83
Rozwój kompetencji i dopasowanie do potrzeb rynku pracy uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych Siemianowic Śląskich	RPO WSL 2014-2020	1 996 176,56
Zieleń miejska - naturalne bogactwo miasta Siemianowice Śląskie	POIS 2014-2020	3 805 357,06
Jasno, bezpiecznie i ekologicznie – wymiana opraw oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem rozwiązań z zakresu oszczędności energii - ETAP 1	RPO WSL 2014-2020	4 013 697,66
Słoneczne Siemianowice. Promocja i budowa Odnawialnych Źródeł Energii w Siemianowicach Śląskich	RPO WSL 2014-2020	2 132 480,00
Kształcenie ustawiczne i zawodowe mieszkańców Gminy Siemianowice Śląskie	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 11.4.1 Kształcenie ustawiczne – ZIT	378 009,96
Wzmocnienie potencjału szkolnictwa zawodowego w Siemianowicach Śląskich.	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 11.2.1 Wsparcie szkolnictwa zawodowego – ZIT	2 802 133,86
Poprawa infrastruktury zabytkowej Pływalni w Siemianowicach Śląskich wraz z tworzeniem atrakcyjnych przestrzeni miejskich dla rodzin z dziećmi - Park Hutnik	RPO WSL 2014-2020	6 541 729,18

Reprezentacyjna przestrzeń publiczna w centrum Michałkowic	RPO WSL 2014-2020	2 911 296,85
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (Szkoła Podstawowa nr 1 w Siemianowicach Śląskich)	RPO WSL 2014-2020	1 757 693,67
Likwidacja niskiej emisji poprzez podłączenie budynków do sieciowych nośników ciepła w Siemianowicach Śląskich	RPO WSL 2014-2020	734 556,11
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach będących własnością miasta Siemianowice Śląskie	RPO WSL 2014-2020	3 021 116,35
Rewitalizacja Pałacu Rheinbabenów na cele społeczno-aktywizacyjno-integracyjne w Siemianowicach Śląskich na ul. Oświęcimskiej	RPO WSL 2014-2020	1 655 540,74
Rewitalizacja Pałacu Rheinbabenów na cele społeczno-aktywizacyjno-integracyjne cz. II	RPO WSL 2014-2020	3 704 065,34
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Siemianowicach Śląskich wraz z niezbędnym wyposażeniem	POIS 2014-2020	2 193 974,56
Dostępna edukacja - wsparcie dla wczesnoszkolnych form edukacji w mieście Siemianowice Śląskie	RPO WSL 2014-2020	936 185,54
Wsparcie mobilności miejskiej – projekt udogodnień dla wykorzystujących rower w mieście Siemianowice Śląskie II	RPO WSL 2014-2020	7 179 452,33
Siemianowicka Kuźnia Przedsiębiorczości	RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 7.3.1 Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – ZIT	943 302,38
Siemianowicki Bajtel	RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 11.1.1.	508 928,74
Siemianowicki Bajtel 2	RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 11.1.3.	139 083,69
Rozwój mieszkaniowej infrastruktury społecznej miasta Siemianowice Śląskie SORSAL II	RPO WSL 2014-2020	764 136,89
Rozwój kompetencji i dopasowanie do potrzeb rynku pracy uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych Siemianowic Śląskich - drugi etap	RPO WSL 2014-2020	2 304 564,24
Jasno, bezpiecznie i ekologicznie – wymiana opraw oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem rozwiązań z zakresu oszczędności energii - ETAP 2	RPO WSL 2014-2020	548 200,70
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach będących własnością miasta Siemianowice Śląskie – ETAP 2	RPO WSL 2014-2020	1 872 335,55
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (Zespół Szkół Sportowych – Etap 2, ZSTiO Meritum, UM przy ul. Michałkowickiej w Siemianowicach Śląskich)	RPO WSL 2014-2020	9 930 147,32
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (ZSOiZ przy ul. Budryka i SP20 przy ul. Lipowej w Siemianowicach Śląskich)	RPO WSL 2014-2020	5 413 822,02

Modernizacja kanalizacji deszczowej wraz z budową systemu małej retencji na terenie miasta Siemianowice Śląskie	POIS 2014-2020		19 465 011,20
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (Szkoła Podstawowa nr 1 w Siemianowicach Śląskich)	Metropolitalny Fundusz Solidarności		130 000,00
Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych w gminie Siemianowice Śląskie - ul. Kołłątaja	Metropolitalny Fundusz Solidarności		218 007,00
Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych w gminie Siemianowice Śląskie	Metropolitalny Fundusz Solidarności		1 499 995,00
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach będących własnością miasta Siemianowice Śląskie – ETAP 3	POIS 2014-2020		3 448 945,81
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach będących własnością miasta Siemianowice Śląskie – ETAP 4	POIS 2014-2020		1 316 408,97
Rozwój mieszkaniowej infrastruktury społecznej miasta Siemianowice Śląskie SORSAL IV	RPO WSL 2014-2020		1 142 333,02
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej (MDK im. H. Jordana w Siemianowicach Śląskich)	Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji		1 275 000,00
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach będących własnością miasta Siemianowice Śląskie - ETAP 2	Metropolitalny Fundusz Solidarności		98 543,00
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych		7 011 204,22
Rodzinna Integracja	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 9.2.5		463181,39
Inwestuj w siebie	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 9.1.6.		1894379,7
Triathlon możliwości: integracja, edukacja, praca –(MOPS jako partner w projekcie)	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 9.1.5		1757500
Ucieczka od bierności	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 9.2.1.		1268520,93
SORSAL Siemianowicki Obszar Rewitalizacji Społecznej i Aktywności Lokalnej	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 9.1.1.		918141,75
Inwestuj w siebie	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 9.1.6.		2038775,15
Dobrze mieć sąsiada	RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 9.2.5.		697901,00
Rodzina Razem	RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 9.2.5.		883355,79
Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 9.2.1.		1319334,4
Na WSPAK! Program profilaktyki nowotworowej w Siemianowicach Śląskich	RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 8.3.2		439 878,91
ŁĄCZNIE			135 621 371,14

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Wykres 2 Porównanie szacowanej wysokości środków zewnętrznych możliwych do pozyskania z rzeczywiście pozyskanymi środkami (w zł).

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

łącznie na projekty rdzeniowe i uzupełniające dot. rewitalizacji planowano pozyskać ok. 46 mln zł ze środków Unii Europejskiej i ok. 820 tys. zł z pozostałych programów⁸. Finalnie na realizację projektów rewitalizacyjnych Gmina pozyskała dofinansowania w wysokości blisko 136 mln zł, w tym m.in. środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

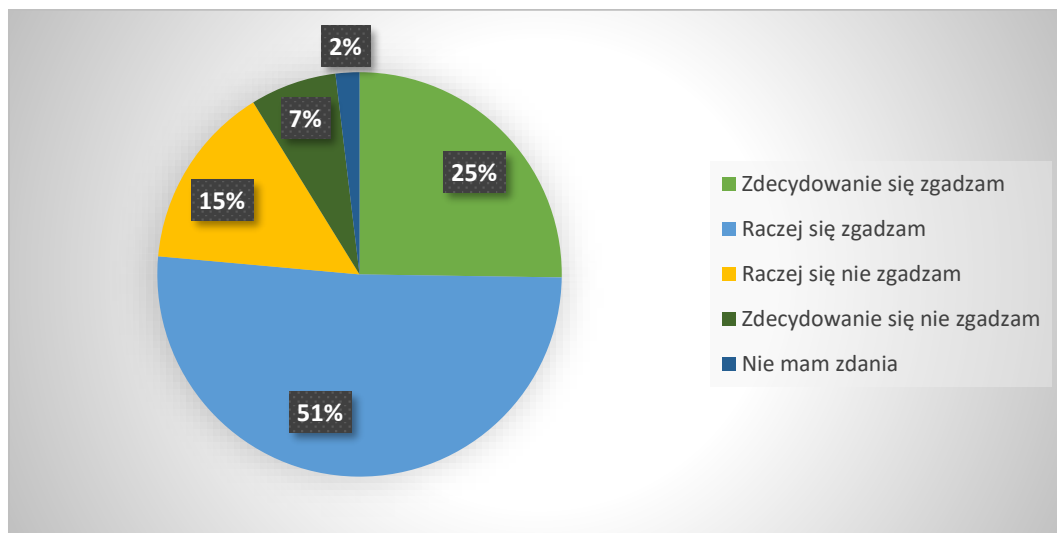
Wyniki prowadzonych badań ankietowych – poziom zadowolenia mieszkańców z prowadzonych prac rewitalizacyjnych

Od stycznia do marca 2023 roku prowadzono badania ankietowe, których wyniki pozwoliły na dokonanie analizy skuteczności przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych w latach 2016-2022. Ankieta była prowadzona online przy pomocy formularza Google, jak również w formie tradycyjnej podczas spotkań z mieszkańcami i spacerów badawczych. W badaniu wzięło udział 420 respondentów. Ankiecie towarzyszyły działania promocyjne i zaproszenia do wypełnienia ankiety – na stronie miasta, w STV, na profilu Miasta w serwisie Facebook, w radiu „Piekary”. Dodatkowo ankietowano podczas wydarzeń w mieście i spacerów badawczych. W ankiecie łącznie udział wzięło 420 respondentów. Ankieta zawierała 16 pytań merytorycznych i 3 pytania dotyczące płci, przedziału wiekowego i wykształcenia. Badania były prowadzone na próbie przypadkowej.

⁸ Więcej: *Lokalny Program Rewitalizacji...*, s. 151.

Pierwsze pytanie brzmiało *W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?*. Ponad połowa (51%) ankietowanych stwierdziła, że raczej się z powyższym stwierdzeniem zgadza, 25% osób stwierdziło, że zdecydowanie się zgadza, z kolei prawie 15% wskazało, że raczej się nie zgadza.

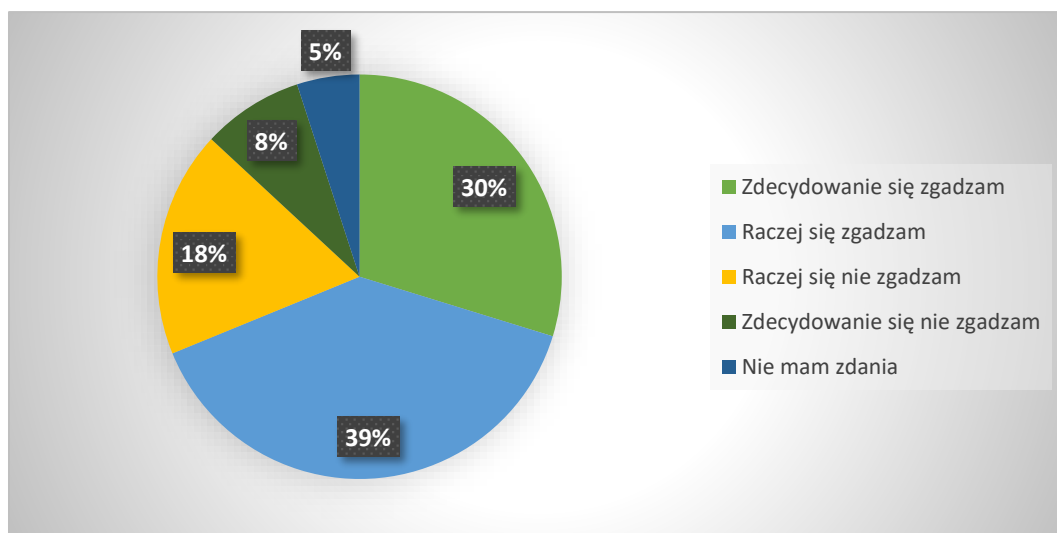
Wykres 3 Pytanie pierwsze.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Drugie pytanie brzmiało *w jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?* W tym pytaniu 39% respondentów stwierdziło, że raczej się zgadza z podanym stwierdzeniem, prawie 30% osób uznało, że zdecydowanie się z nim zgadza, zaś 18% wskazało, że raczej się nie zgadza.

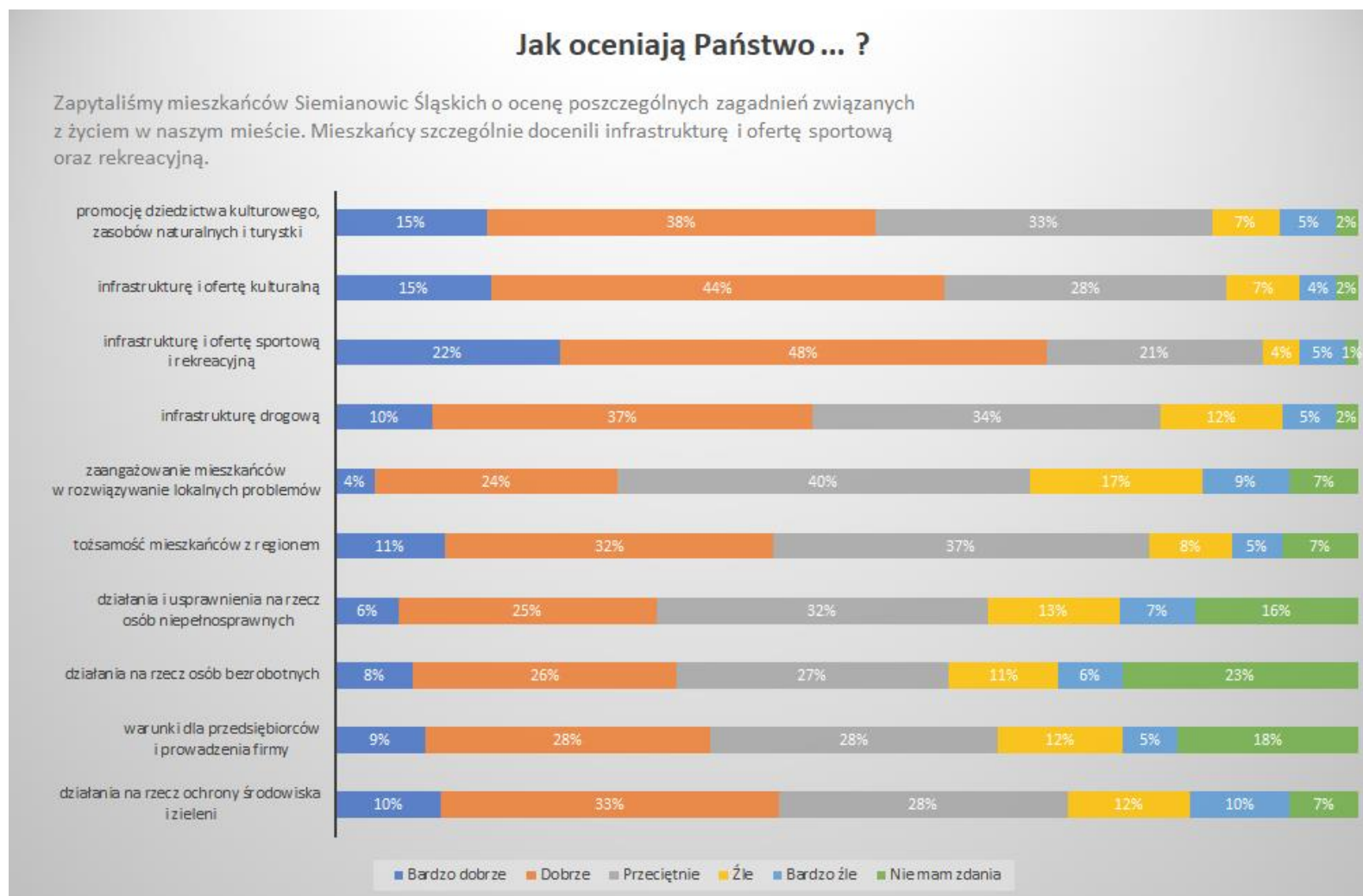
Wykres 4 Pytanie drugie.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Trzecie pytanie pozwalało ocenić gminę pod wybranymi względami:

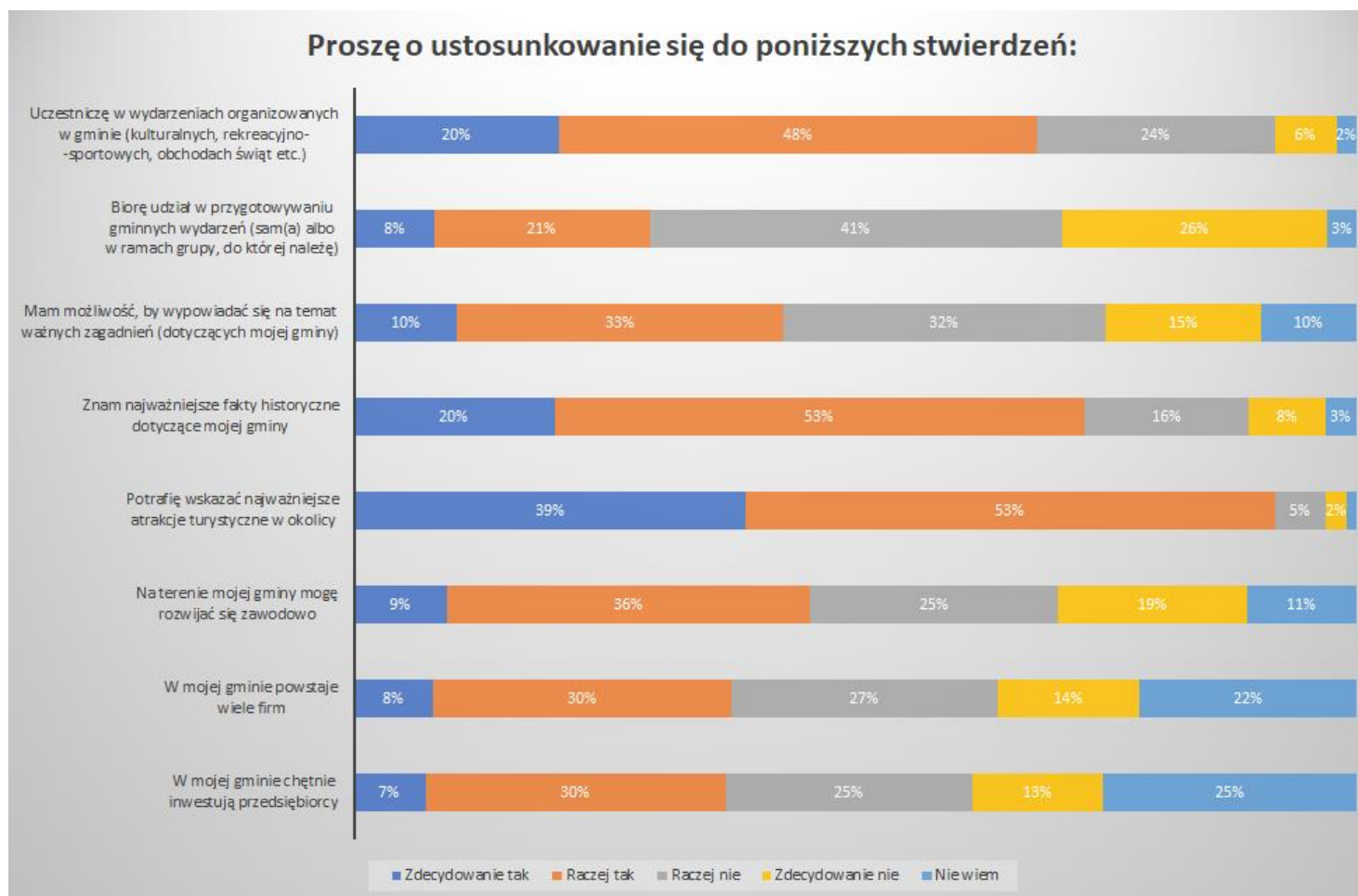
Wykres 5 Pytanie trzecie.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

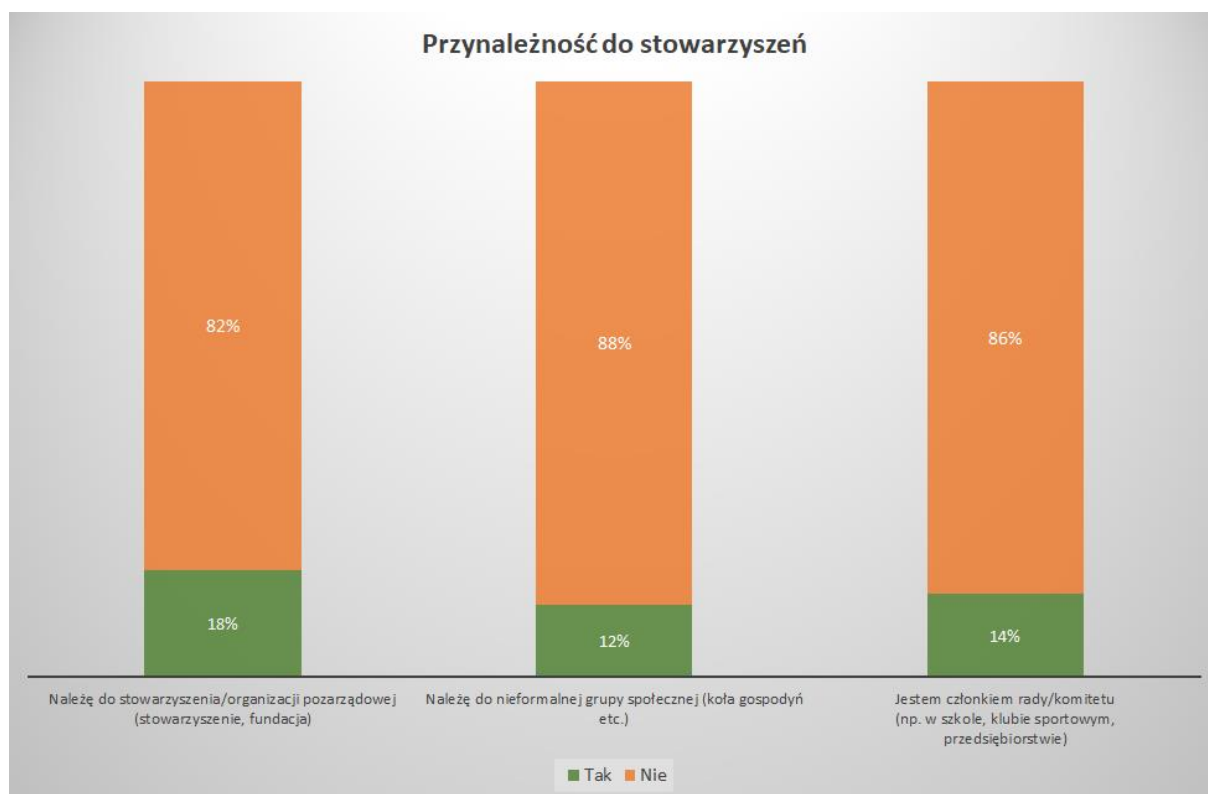
W czwartym pytaniu poproszono o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń:

Wykres 6 Pytanie czwarte.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

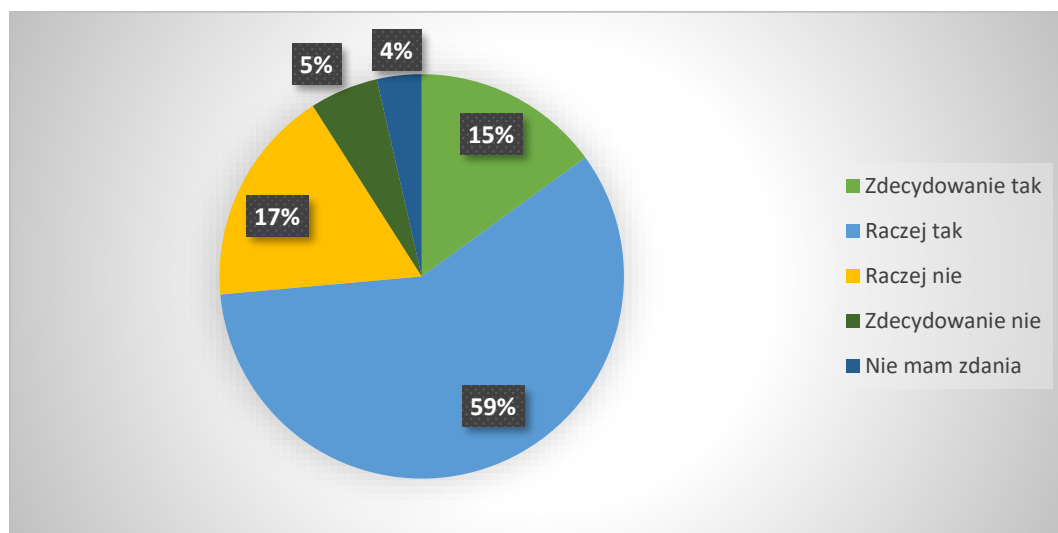
Wykres 7 Pytanie czwarte druga część.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Piąte pytanie dotyczyło zadowolenia z warunków życia w gminie. Aż prawie 59% respondentów stwierdziło, że raczej są zadowoleni, 15% odpowiedziało, że zdecydowanie są zadowoleni, a 17% osób stwierdziło, że raczej nie są zadowoleni.

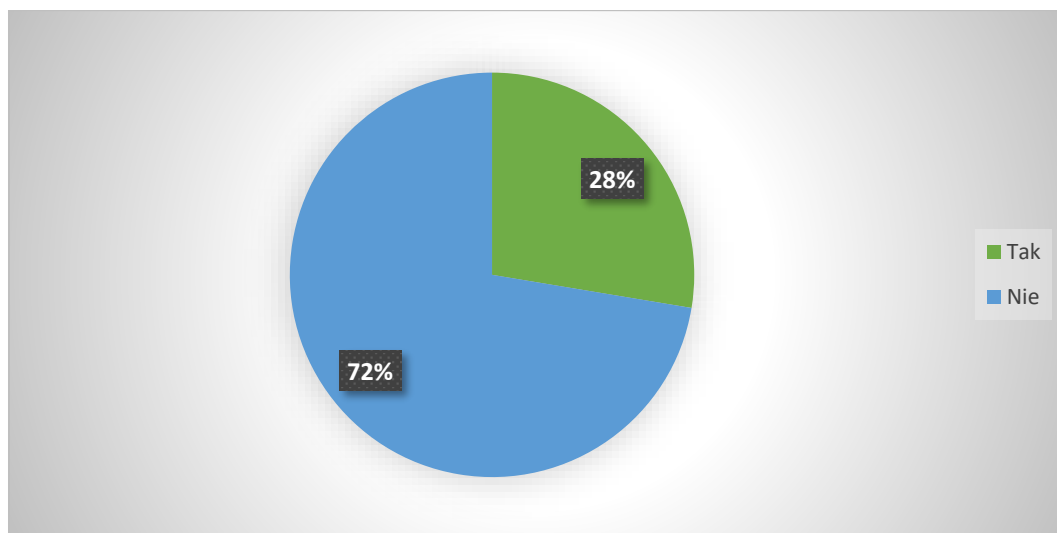
Wykres 8 Pytanie piąte.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

W szóstym pytaniu zadano pytanie czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość badanych, bo aż 72% odpowiedziało, że nie.

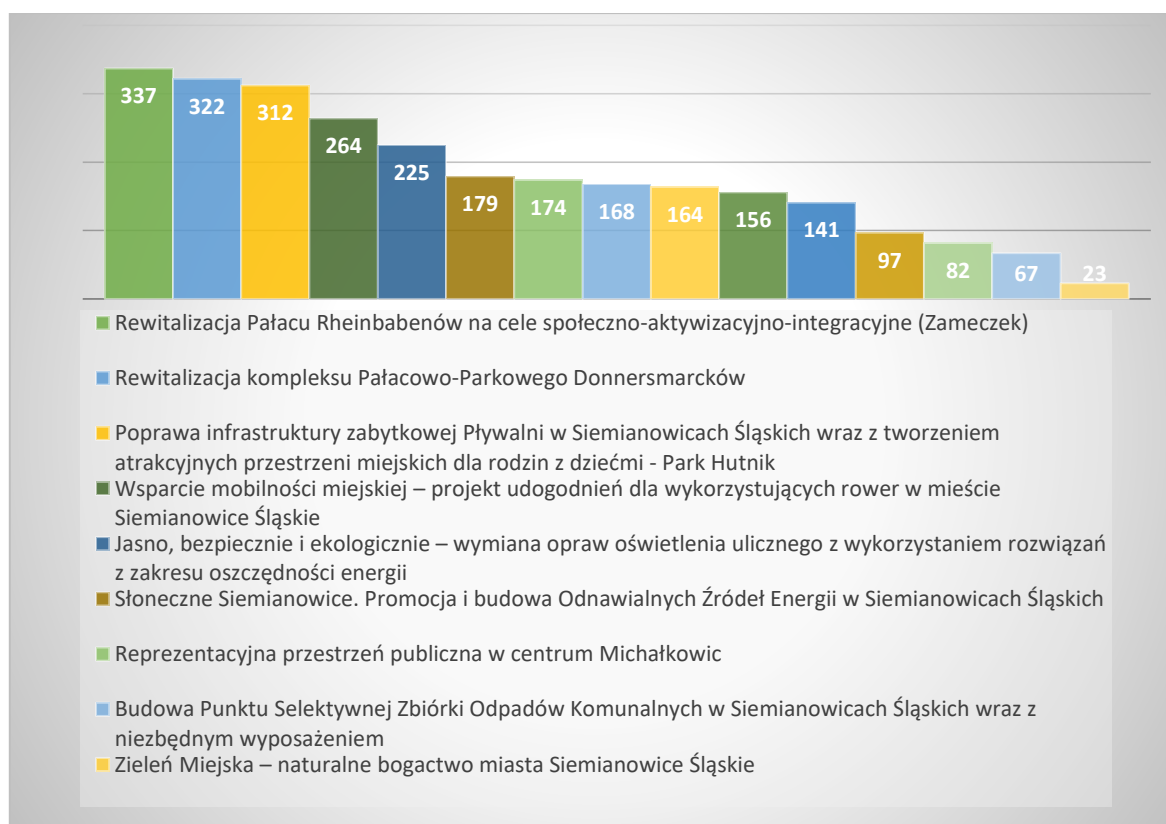
Wykres 9 Pytanie szóste.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Pytanie siódme dotyczyło realizowanych w mieście projektów. Respondenci wskazywali, które projekty kojarzą, bądź znają osobiście. Wyniki kształtują się następująco:

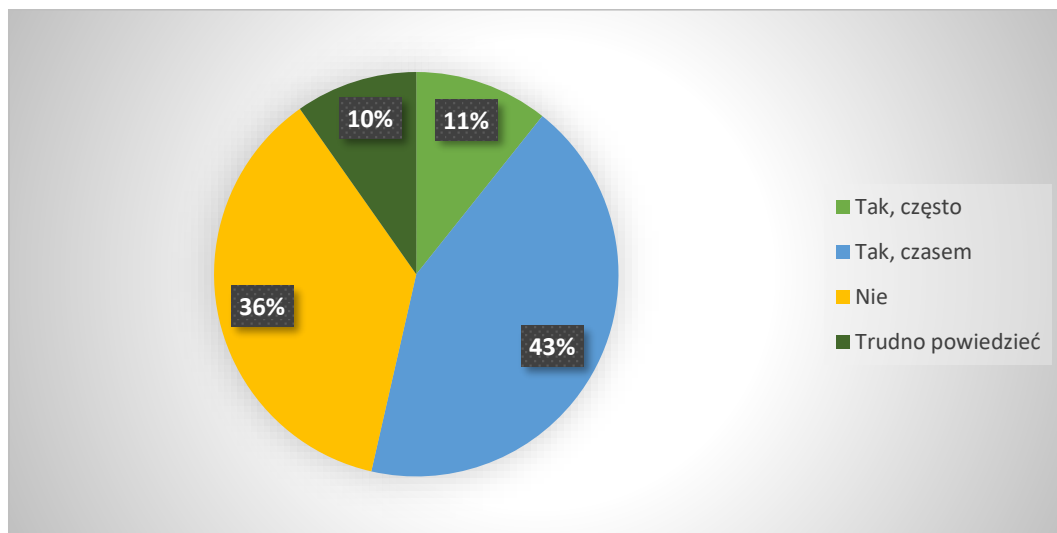
Wykres 10 Pytanie siódme.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Ósme pytanie było bezpośrednio związane z poprzednim, brzmiało bowiem *Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów wymienionych w pkt 7 lub innych finansowanych ze środków unijnych, poczynwszy od 2016 r.?* Najwięcej osób, bo aż 43% odpowiedziało, że czasem korzysta z wspomnianych projektów, a 36% badanych ośpowiedziało, że z tych projektów nie korzysta.

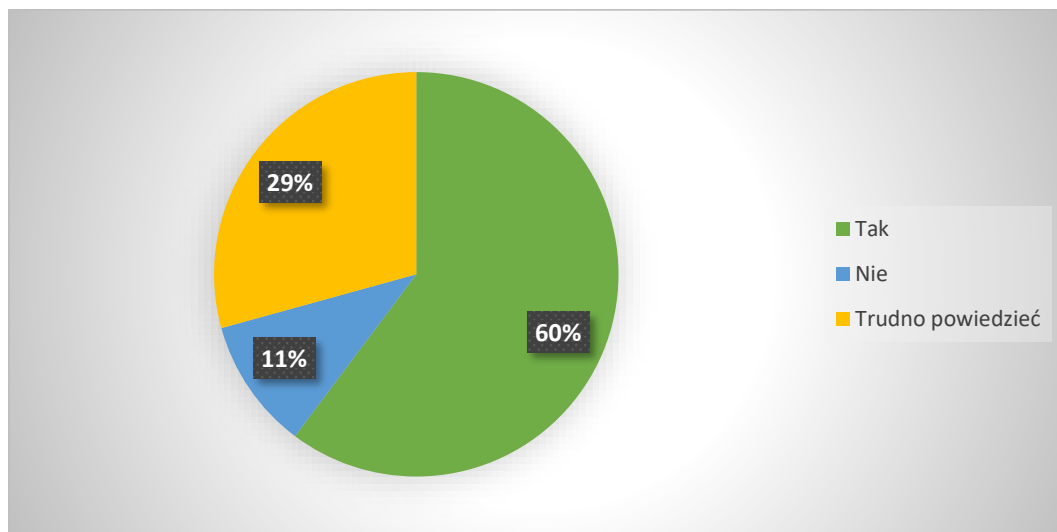
Wykres 11 Pytanie ósme.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

W pytaniu dziewiątym, które dotyczyło wyrażenia zdania na temat projektów związanych z poprawą infrastruktury większość osób (60%) stwierdziła, że cieszą się one zainteresowaniem mieszkańców, zaś 29% osób stwierdziło, że trudno powiedzieć.

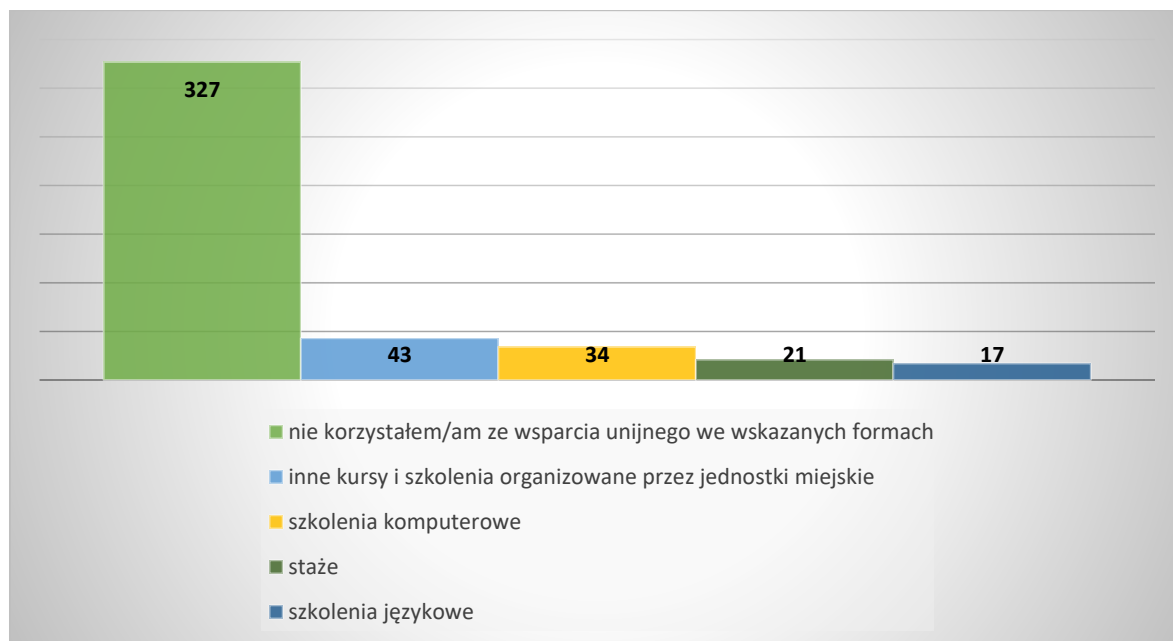
Wykres 12 Pytanie dziewiąte.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

W dziesiątym pytaniu badani mogli wskazać z jakich form wsparcia finansowanego ze środków UE korzystali, odpowiedzi kształtują się w sposób następujący:

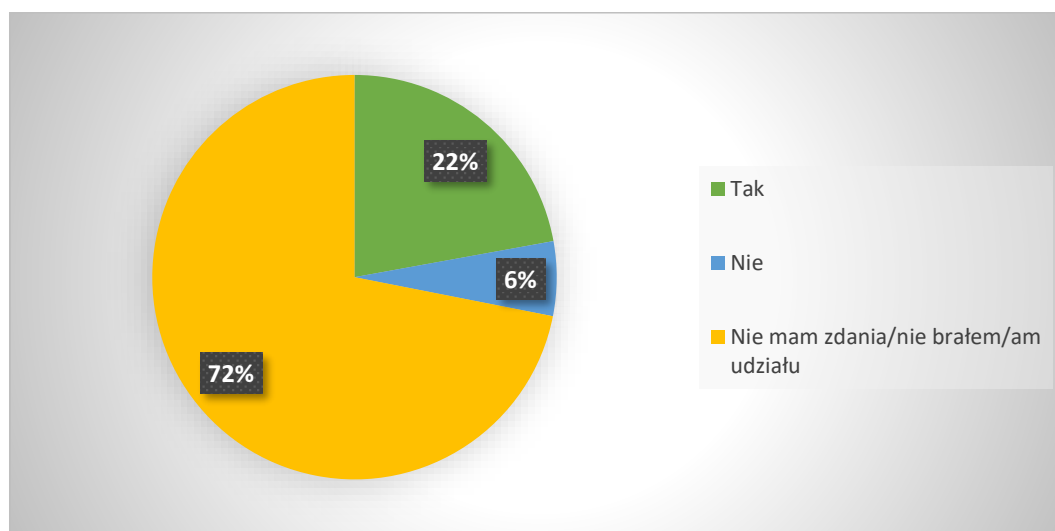
Wykres 13 Pytanie dziesiąte.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Na kolejne pytanie *Czy był/a Pan/i zadowolony/a z udziału w formach wsparcia wskazanych w pkt 10?* większość respondentów (72%) odpowiedziała, że nie ma zdania bądź nie brała udziału w tych inicjatywach. 22% ankietowanych stwierdziło, że jest zadowolonych z udziału we wskazanych formach wsparcia, zaś 6% odpowiedziało, że nie jest zadowolonych.

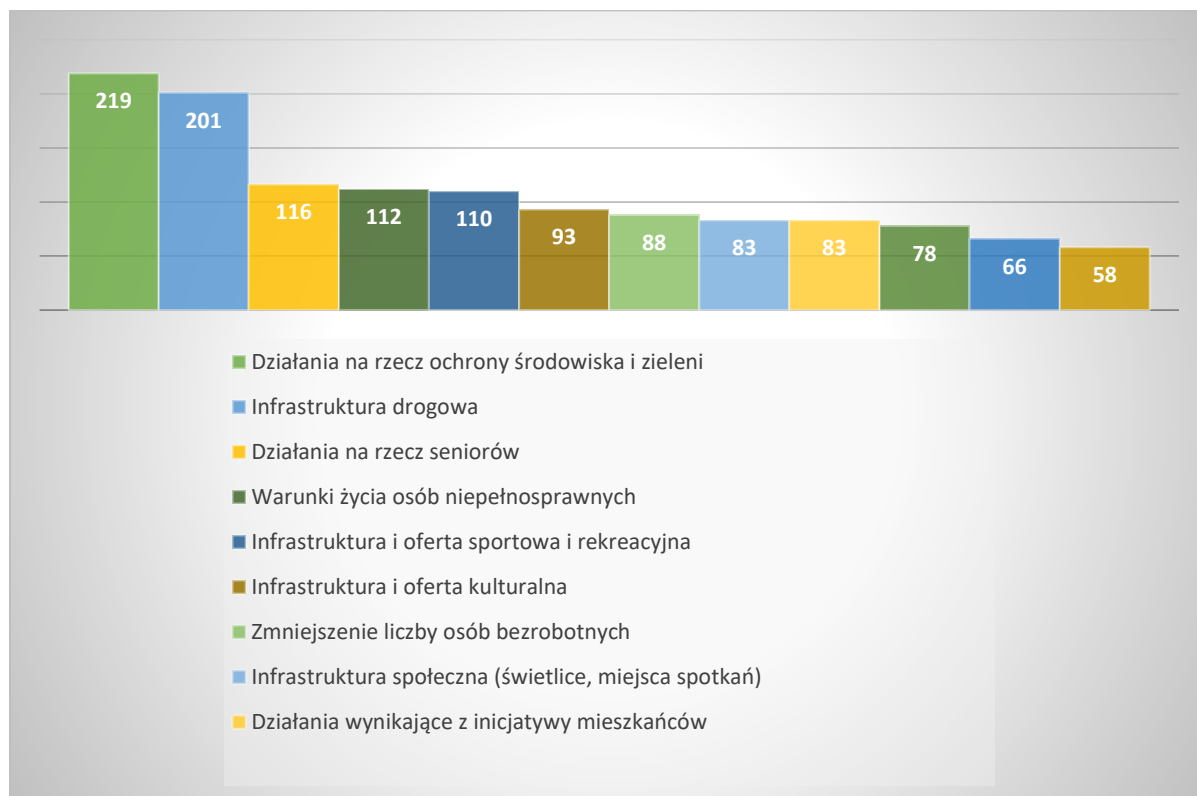
Wykres 14 Pytanie jedenaste.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Dwunaste pytanie dotyczyło możliwości decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych. Respondenci mieli wskazać, który z wymienionych obszarów dofinansowałiby w pierwszej kolejności, a ich odpowiedzi wyglądają następująco:

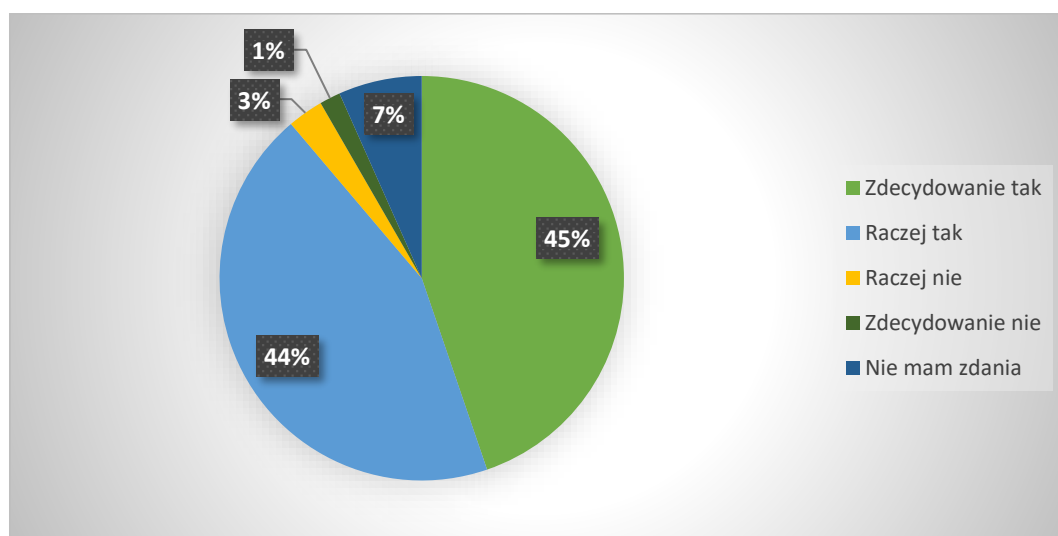
Wykres 15 Pytanie dwunaste.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

W trzynastym pytaniu badani odpowiadali czy są zadowoleni z rewitalizacji obiektów kulturalnych i zdecydowana większość z nich wyraziła swoje zadowolenie – prawie 45% odpowiedziało, że zdecydowanie jest zadowolona, zaś 44% odpowiedziało, że raczej jest zadowolona.

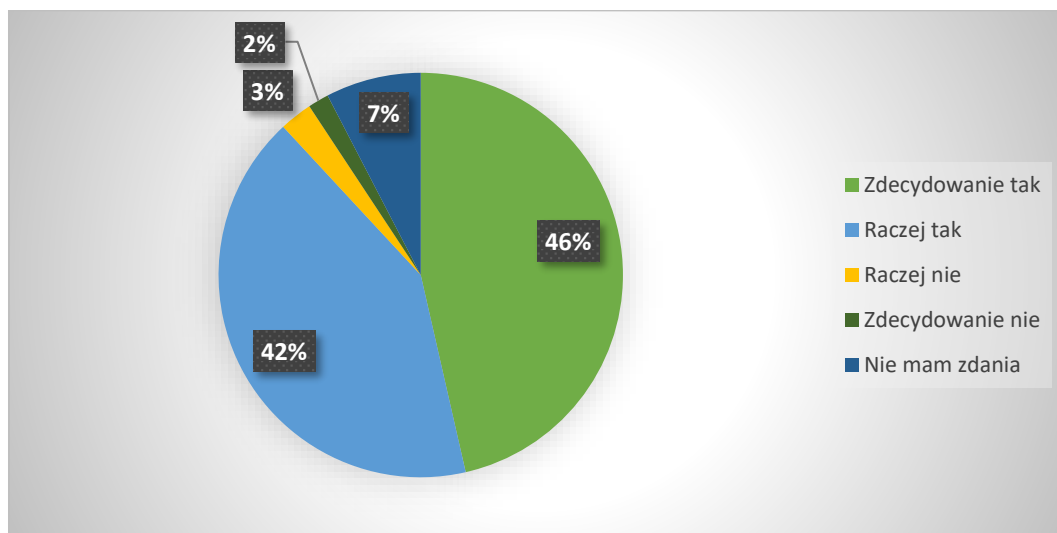
Wykres 16 Pytanie trzynaste.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Kolejne pytanie dotyczyło z kolei zadowolenia z rewitalizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych i tutaj znowu większość ankietowanych wyraziła swoje zadowolenie – 46% badanych stwierdziło, że zdecydowanie jest zadowolona, zaś 42% odpowiedziało, że raczej jest zadowolona.

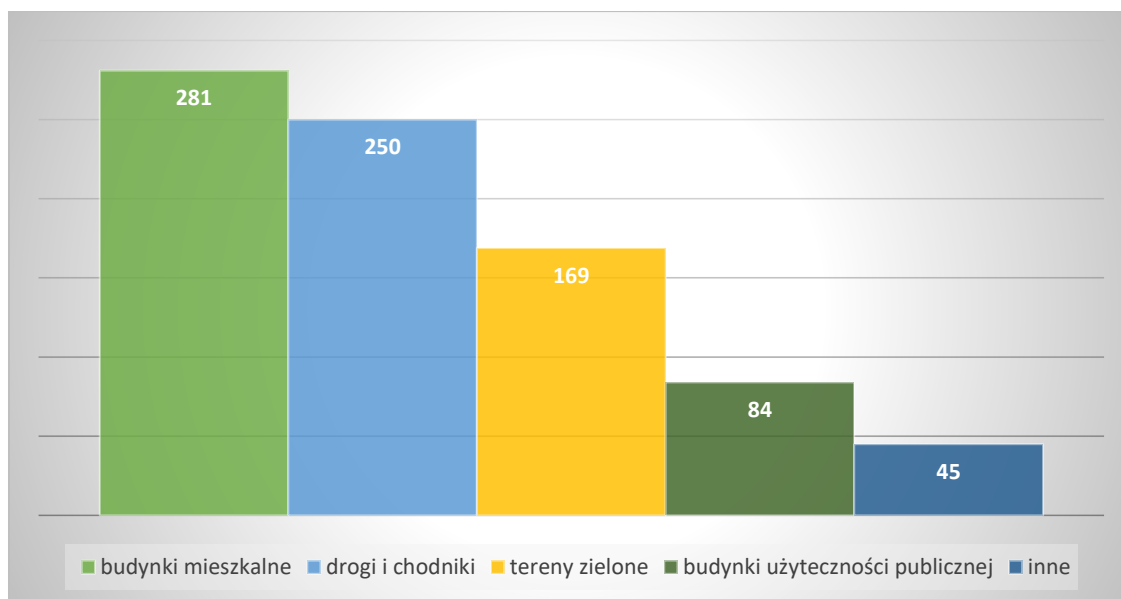
Wykres 17 Pytanie czternaste.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

W piętnastym pytaniu ankietowani odpowiadali co jeszcze ich zdaniem wymaga odnowy:

Wykres 18 Pytanie piętnaste.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Ostatnie pytanie merytoryczne brzmiało *Co warto ulepszyć w działaniach rewitalizacyjnych prowadzonych w gminie?* Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi respondentów.

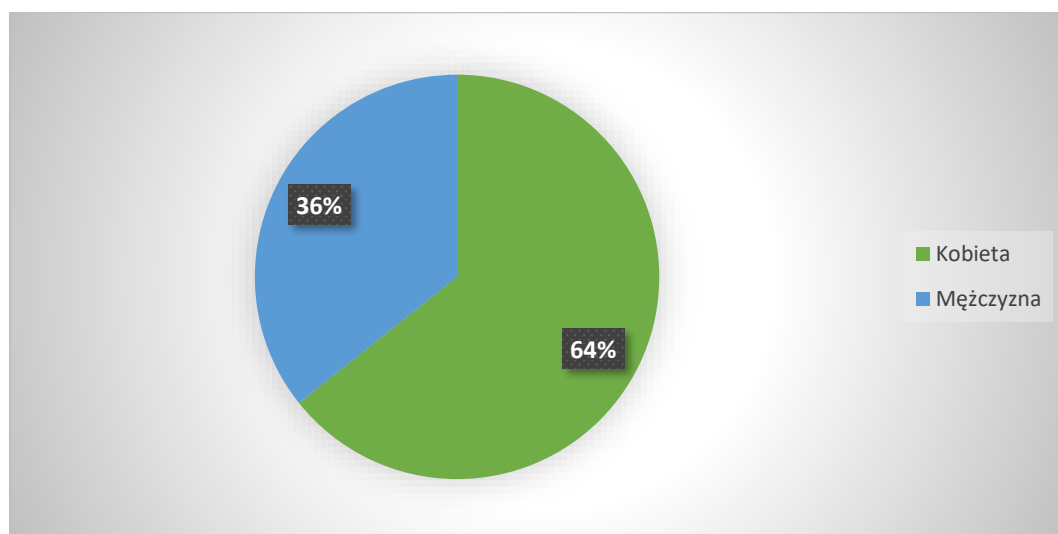
Wykres 19 Pytanie szesnaste.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

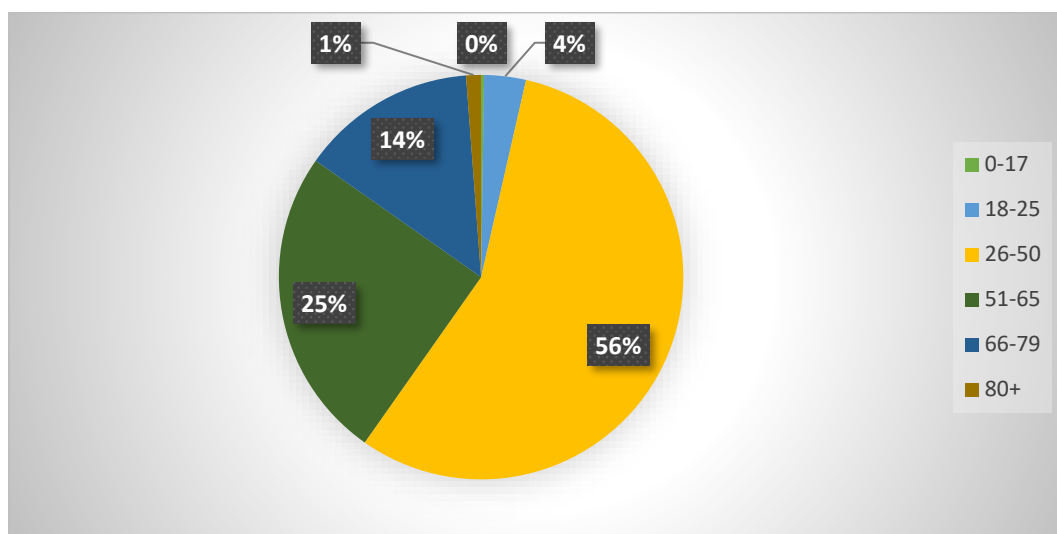
W badaniu wzięło udział 270 kobiet i 150 mężczyzn. Najwięcej ankietowanych – 236 osób było w wieku 26-50 lat, 105 osób było w wieku 51-65 lat, 59 osób pochodziło z grupy wiekowej 66-79, 14 osób z grupy 18-25, 5 osób z grupy 80+. Większość ankietowanych – 245 osób miało wykształcenie wyższe, 131 osób wykształcenie średnie, 31 osób wykształcenie zawodowe, 10 osób wykształcenie podstawowe, a 3 osoby nie miały wykształcenia.

Wykres 20 Płeć.

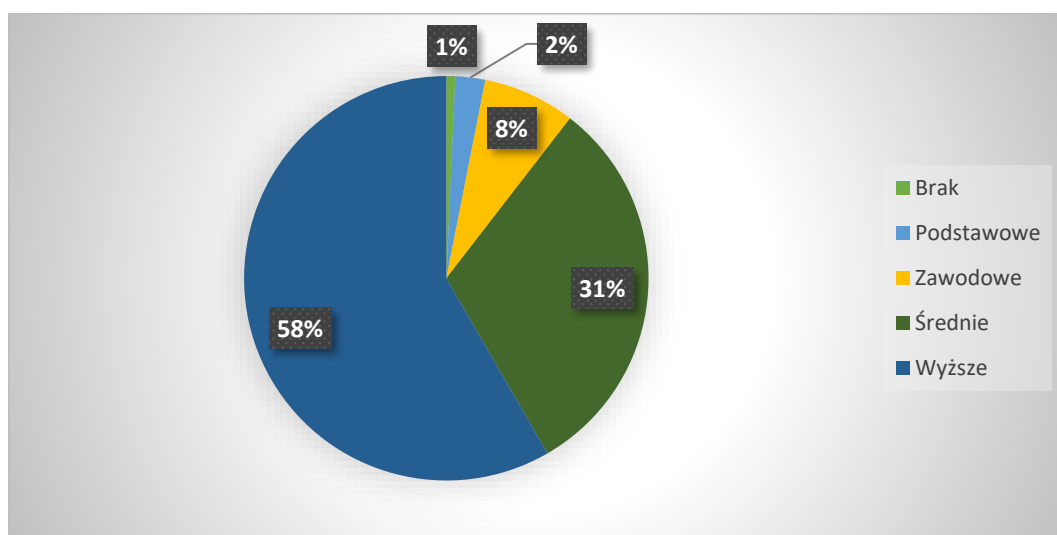
Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Wykres 21 Wiek.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Wykres 22 Wykształcenie.

Źródło: Opracowanie własne UM Siemianowice Śląskie.

Podsumowanie wyników prowadzonych badań ankietowych

Według 70% ankietowanych Siemianowice Śląskie są miastem, w którym można realizować wszystkie swoje potrzeby. Jest to możliwe dzięki między innymi dostępności szkół, w tym szkół zawodowych, rozwiniętej opiece medycznej (Szpital Miejski, Centrum Leczenia Oparzeń), czy bogatej ofercie rekreacyjnej. Prawie 70% badanych stwierdziło, że od 2016 roku warunki do życia w gminie się poprawiły. Ocena gminy w poszczególnych kategoriach przedstawia się następująco:

- ❖ Ankietowani wskazali na dobry poziom promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki,
- ❖ Infrastruktura i oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna są dobrze rozwinięte,

- ❖ Zdaniem respondentów infrastruktura drogowa obecnie jest na poziomie dobrym/przeciętnym,
- ❖ Mieszkańcy przeciętnie angażują się w rozwiązywanie lokalnych problemów i na poziomie przeciętnym utożsamiają się z regionem,
- ❖ Według osób biorących udział w ankiecie prowadzone działania i usprawnienia na rzecz osób niepełnosprawnych są przeciętne,
- ❖ Działania na rzecz osób bezrobotnych są na poziomie przeciętnym/dobrym,
- ❖ Ankietowani odpowiedzieli, że w mieście są przeciętne/dobre warunki dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy,
- ❖ Zdaniem respondentów dobrze prowadzone są działania na rzecz ochrony środowiska i zieleni.

Ankietowani w większości uczestniczą w wydarzeniach organizowanych w gminie, jednak raczej nie biorą udziału w przygotowywaniu gminnych wydarzeń. Zdania ankietowanych w zakresie możliwości wypowiedziania się na temat ważnych zagadnień dotyczących gminy są podzielone, ale większość z nich uważa, że nie ma takiej możliwości. Zdecydowana większość respondentów stwierdziła, że zna najważniejsze fakty historyczne dotyczące Siemianowic i potrafi wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy. Zdania na temat możliwości rozwijania zawodowego, powstawania firm i inwestycji przedsiębiorców są podzielone. Zdecydowana większość ankietowanych nie należy do stowarzyszenia, organizacji pozarządowej, nieformalnej grupy społecznej, ani nie jest członkiem rady/komitecie. Co ważne, ponad 70% uczestników badania jest zadowolonych z warunków życia w gminie i nie rozważa zmiany miejsca zamieszkania. Najwięcej spośród ankietowanych wskazało Rewitalizację Pałacu Rheinbabenów na cele społeczno-aktywizacyjno-integracyjne, Rewitalizację kompleksu Pałacowo-Parkowego Donnersmarcków oraz Poprawę infrastruktury zabytkowej Pływalni w Siemianowicach Śląskich wraz z tworzeniem atrakcyjnych przestrzeni miejskich dla rodzin z dziećmi - Park Hutnik jako projekty, które znają. Badani najmniej kojarzyli projekty takie jak Rozwój mieszkaniowej infrastruktury społecznej miasta Siemianowice Śląskie SORSAL oraz Rozwój usługowej infrastruktury społecznej Miasta Siemianowice Śląskie SORSAL. Ponad 50% respondentów osobiście korzystało z projektów wskazanych w pytaniu 7, a ponad 60% stwierdziło, że projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Niestety, zdecydowana większość badanych nie korzystała ze wsparcia unijnego w formach między innymi szkoleń komputerowych, językowych, staży, czy innych, w związku z czym większość z nich nie miała zdania w kwestii zadowolenia z udziału w tego rodzaju formach wsparcia. Gdyby respondenci mieli możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w gminie to przeznaczyliby je na działania na rzecz ochrony środowiska i zieleni oraz infrastrukturę drogową. Najmniej osób przeznaczyłoby środki na działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem. Ponad 90% badanych jest zadowolona z rewitalizacji obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych. Zdaniem ankietowanych najbardziej odnowy wymagają budynki mieszkalne, jak również drogi i chodniki, a w działaniach rewitalizacyjnych prowadzonych w gminie należy zwiększyć ilość środków przeznaczonych na rewitalizację rozumianą jako środki przeznaczone na remonty zasobów komunalnych, zagospodarowanie obszarów zielonych i utrzymania czystości w mieście, jak i ulepszyć współpracę z mieszkańcami.

Wnioski i rekomendacje

Podsumowując powyższą analizę należy odnieść się przede wszystkim do celów strategicznych i operacyjnych w każdym z wymiarów, prezentowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Na obszarze Śródmieścia i Srokowca, spośród czterech celów strategicznych w wymiarze ubranistyczno-infrastrukturalnym zrealizowano dwa dotyczące: kompleksowej renowacji osiedli robotniczych (w ramach celu operacyjnego „Rozwój usług społecznych poprzez adaptację starej zabudowy” oraz „Renowacja i zachowanie starych osiedli robotniczych z odtworzeniem projektowanej zieleni”) i ożywienia przestrzeni publicznych. Przykładem dobrej praktyki w tym celu jest otwarcie świetlicy środowiskowej w dzielnicy Hugo, a tym samym zagospodarowanie nieużytkowanego lokalu w kamienicy. Z całą pewnością cel ten realizowały wszystkie inwestycje, będące w rękach prywatnych właścicieli, wspólnot czy spółdzielni, które poddawały renowacjom budynki, często zabytkowe w tej części miasta. Najciekawsze realizacje to: remont kamienicy przy ul. Sobieskiego 8 czy przy ul. Szefflera 13-15.

W ramach celu strategicznego dotyczącego uatrakcyjnienia i ożywienia zdegradowanych przestrzeni publicznych Śródmieścia zrewitalizowano zabytkową Pływalnię Miejską wraz z okalającym ją Parkiem Hutnik. Drugą, pozytywną odmianą publicznej przestrzeni jest skwer Laura u zbiegu ulic Śląskiej i Kapicy. Nie można zapominać o kluczowej inwestycji związanej z rewitalizacją magnackiego pałacu przemysłowego Donnersmarcków, który leży w sercu miasta. Sam proces rewitalizacji ogromnego kompleksu pałacowo-parkowego jeszcze się nie zakończył, jednak poczynione działania umożliwiły otwarcie wewnątrz mieszkańcom i zwiedzającym. Również powstały ścieżki rowerowe w ramach drogowych szlaków komunikacyjnych, co jest zbieżne z celem operacyjnym COU.2.4.

W ramach celów strategicznych w wymiarze społecznym zrealizowano liczne projekty „miękkie”, których organizatorem był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, dedykowane siemianowickim rodzinom. Rozwinięto system prac społeczno-użytecznych, dzięki któremu można odpracowywać zaległości czynszowe w zasobie komunalnym, a także remontowano i malowano klatki schodowe w najbardziej zdegradowanych kamienicach miejskich. W ramach celu strategicznego CSS 2. realizowano działania związane z promocją przedsiębiorczości poprzez udzielanie bezzwrotnych form wsparcia na rozwój działalności gospodarczych czy stymulowanie lokalnego rynku pracy poprzez tworzenie nowej i konkurencyjnej oferty szkolnictwa zawodowego. Cele strategiczne w wymiarze społecznym to także działania nakierowane na włączenie i partycypację obywatelską. Zrealizowano projekt podnoszący poziom bezpieczeństwa w mieście, umożliwiający zgłaszanie on-line zagrożeń czy usterek w mieście. Poprzez działania w wymiarze urbanistyczno-infrastrukturalnym znacząco wzrosła atrakcyjność przestrzeni miejskich, która przełożyła się na realizację różnych wydarzeń plenerowych. Otwarcie skweru Laura czy możliwość spędzania czasu wolnego na siłowniach pod chmurkami czy placach zabaw była zgodna z celem strategicznym CSS 4.

W wymiarze gospodarczym z powodzeniem wykonano założenia CSG1. dotyczące kształcenia w nowych zawodach i stworzenie warunków dla kształcenia ustawicznego. Zrealizowane dwie edycje projektów infrastrukturalnych dedykowanych siemianowickim szkołom zawodowym oraz największego projektu społecznego pn. „Wzmocnienie potencjału szkolnictwa zawodowego w mieście Siemianowice Śląskie” umożliwiło otwarcie nowych pracowni kształcenia branżowego, zachęciło uczniów nie tylko gminy, ale i miast ościennych do aplikowania do siemianowickich szkół, co także pobudziło kreatywność i przedsiębiorczość najmłodszych, przyszłych przedsiębiorców. Dowodem tego jest rokrocznie organizowany konkurs Firma na Start, który cieszy się ogromną popularnością wśród młodzieży.

Równie ważnym aspektem prowadzenia rewitalizacji jest ekologia. Na obszarze Centrum i Srokowska wskazano pięć celów strategicznych dedykowanych poprawie jakości środowiska. W ramach każdego z nich realizowano projekty i inicjatywy miejskie, związane choćby z wymianą nieekologicznych źródeł ogrzewania, modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznej i miejskich czy rewitalizacją przestrzeni parkowych. Od 2016 roku w mieście powstało blisko 40 km drogowych szlaków rowerowych, co umożliwiło zmianę sposobu komunikacji miejskiej. W ramach renowacji skwerów przywiązywano dbałość do nowych nasadzeń i rozwoju powierzchni zielonych, a liczne zadania z budżetu obywatelskiego umożliwiły budowę siłowni na powietrzu.

Drugim podobszarem rewitalizacji była część Michałkowic i Nowego Świata. W wymiarze urbanistyczno-infrastrukturalnym ta dzielnica przeszła kluczową metamorfozę. Całe osiedle Nowy Świat, przy ogromnym wsparciu środków zewnętrznych, zostało zrewitalizowane. Począwszy od nawierzchni drogowej, skończywszy na boisku rekreacyjnym i placu zabaw dla najmłodszych mieszkańców. Z dwóch stron osiedle okalają ścieżki rowerowe, co czyni to miejsce dostępnym komunikacyjnie i przyjemnym do zamieszkania. Centrum Michałkowic dostało nowe życie. Na placu przed Pałacem Rheinbabenów wykonano nasadzenia oraz przygotowano miejsca wypoczynku, z kolei sam Pałac przywrócono do funkcjonowania jako filię Siemianowickiego Centrum Kultury. Obecnie stanowi miejsce edukacji kulturalnej, społecznej, spotkań biznesowych i urzędowych.

Nie można w tym wymiarze zapominać o ogromnych terenach przemysłowych w rejonie ulicy Bytomskiej. W ciągu ostatnich 6 lat na tym obszarze stworzono spójnie wyodrębnioną strefę przemysłową – Sektor 333. W wymiarze społecznym wzrosło znaczące poczucie odpowiedzialności mieszkańców za swoją małą ojczyznę. Ogólny spadek bezrobocia dzięki koniunkturze gospodarczej przeciwdziałał wykluczeniu społecznemu, a wśród mieszkańców tej części miasta prócz wzrostu uczestnictwa w korzystaniu z roweru jako środka komunikacji miejskiej można zaobserwować rosnący trend w zakresie zdrowego odżywiania czy propagowania zdrowego stylu życia. Pomagały temu licznie organizowane pikniki tematyczne pod Parkiem Tradycji, które gromadziły mieszkańców nie tylko Michałkowic, ale i całego miasta. W wymiarze gospodarczym Michałkowice to siedziba wielu firm, które mają kluczowy wpływ na rozwój lokalny. Poza Sektorem 333 działają tu mikro i małe przedsiębiorstwa z wielu branż, zatrudniające setki pracowników. W Michałkowicach funkcjonuje branżowa szkoła zawodowa im. W. Budryka, która od lat współpracuje z firmami z branży automotive czy budowlanej, łącząc dogodne warunki nauki z praktyczną możliwością zdobywania wiedzy. Miejscem wspierającym przedsiębiorczość stał się Pałac Rheinbabenów, który przyjmował gości nie tylko na śniadania biznesowe, ale i szkolenia i branżowe spotkania przedsiębiorców. Michałkowice i Nowy Świat to część mocno zdegradowana przez funkcjonowanie dawnej KWK Siemianowice. Dzięki budowie nowego łącznika drogowego – ul. Przedsiębiorców, znacząco rozładowano ruch tranzytowy na linii ulic Zwycięstwa i Śląskiej w kierunku Katowic. Połączenie niezagospodarowanych części miasta dodatkową ścieżką rowerową umożliwiło alternatywną trasę mieszkańcom chcącym aktywnie spędzić czas na Rzęsie. Kontynuacja inwestycji przy ul. Samorządowców ułatwiła sprawną komunikację miejską, pomijającą główne arterie autobusowe tj. ul. Michałkowicką i Oświęcimską. Te działania były zbieżne z celem szczegółowym COE 5.1 oraz 5.2. Ogromny wpływ na realizację celów strategicznych w wymiarze ekologicznym miał projekt „Zieleń miejska – naturalne bogactwo miasta”, który swoim zasięgiem objął Park Górnik, zabytkową przestrzeń zieloną zlokalizowaną tuż za Pałacem Rheinbabenów.

Z powyższego opisu można jasno stwierdzić, że większość celów strategicznych i operacyjnych została osiągnięta. Oczywiście ich stopień ogólności pozwala na kontynuację działań w wielu obszarach w kolejnym procesie rewitalizacji tkanki miejskiej. Nie można zapominać o przedsięwzięciach, które pomimo wpisu do dokumentu nie zostały zrealizowane. Decyzje o odmowie określonych działań często

podyktowane były niezależnymi od właścicieli czy beneficjentów przyczynami. Przykładem zaniechania prowadzonych działań rewitalizacyjnych jest ogromny teren przemysłowy po dawnej Hucie Jedność. Pomimo zmian w zakresie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, który wszedł w życie w 2020 roku, inwestor nie podjął się realizacji założeń planistycznych. Podobnie gro podmiotów zlokalizowanych na Srokowcu. Nie czyni to jednak programu wadliwego czy nie zrealizowanego. Proces rewitalizacji w Siemianowicach Śląskich rozpoczął się jeszcze przed przyjęciem Lokalnego Programu Rewitalizacji. Działania inwestycyjne dot. Śródmieścia, prowadzone przed 2016 rokiem, miały w dużej mierze ożywić określone kwartały miasta, co również w przeważającej części osiągnięto. Mając jednak na uwadze skalę potrzeb renowacyjnych i rewitalizacyjnych, możliwości finansowe gminy oraz podmiotów prywatnych, a także potrzebę utrzymania dynamiki rozwoju lokalnego, konieczne jest kontynuowanie powziętych działań. Takie podejście umożliwi prowadzenie procesu rewitalizacji holistycznie, jednocześnie zapobiegając zjawisku nierównomiernego rozwoju dzielnic miejskich, które w Siemianowicach umownie funkcjonują, dzieląc miasto na pięć podobszarów.

Wykaz wykresów

Wykres 1 Zestawienie projektów rewitalizacyjnych zrealizowanych, zrealizowanych częściowo oraz projektów do realizacji w latach późniejszych.	19
Wykres 2 Porównanie szacowanej wysokości środków zewnętrznych możliwych do pozyskania z rzeczywiście pozyskanymi środkami (w zł).....	39
Wykres 3 Pytanie pierwsze.....	40
Wykres 4 Pytanie drugie.....	40
Wykres 5 Pytanie trzecie.	41
Wykres 6 Pytanie czwarte.	42
Wykres 7 Pytanie czwarte druga część.....	43
Wykres 8 Pytanie piąte.....	43
Wykres 9 Pytanie szóste.....	44
Wykres 10 Pytanie siódme.....	44
Wykres 11 Pytanie ósme.....	45
Wykres 12 Pytanie dziewiąte.....	45
Wykres 13 Pytanie dziesiąte.....	46
Wykres 14 Pytanie jedenaste.....	46
Wykres 15 Pytanie dwunaste.....	47
Wykres 16 Pytanie trzynaste.....	47
Wykres 17 Pytanie czternaste.....	48
Wykres 18 Pytanie piętnaste.....	48
Wykres 19 Pytanie szesnaste.....	49
Wykres 20 Płeć.....	49
Wykres 21 Wiek.....	50
Wykres 22 Wykształcenie.....	50

Wykaz tabel

Tabela 1 Cele strategiczne i operacyjne rewitalizacji Śródmieścia i Srokowca w poszczególnych wymiarach zdefiniowane w LPR.	12
Tabela 2 Cele strategiczne i operacyjne rewitalizacji Michałkowic i Nowego Świata w poszczególnych wymiarach zdefiniowane w LPR.	13
Tabela 3. Wykaz projektów rewitalizacyjnych wskazanych w LPR i stopień ich realizacji.	16
Tabela 4 Wartości wskaźników osiągniętych dzięki całkowitemu zrealizowaniu projektów rewitalizacyjnych.	23
Tabela 5 Zestawienie pozyskanych środków zewnętrznych.	36

Wykaz rysunków

Rysunek 1 Podział celów na wymiary.....	11
Rysunek 2 Podsumowanie realizacji LPR.....	15

Wykaz map

Mapa 1 Mapa Siemianowic Śląskich z zaznaczonym obszarem zdegradowanym.	6
---	---

Źródła

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, *Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia*.

Urząd Miasta Siemianowice Śląskie, *Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Siemianowice Śląskie na lata 2016-2022*, <https://bip.msiemianowicesl.finn.pl/res/serwisy/pliki/31306275?version=1.0>

Urząd Miasta Siemianowice Śląskie, *Raport trzyletni z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2016-2022*,
<https://bip.msiemianowicesl.finn.pl/res/serwisy/pliki/30226653?version=1.0>